DIRVA

THE FIELD

Nr. 17
Vasaris-Feb. 27, 1958
Cleveland, Ohio

LIETUVOS NAUJIENŲ ATRANKA

Tik svajonė ketvertui metų

Partija planuoja, kad per ateinančius ketverius metus Lietuvos kolchozai turėtų turėti po 20-25 karves kiekvienam 100 hektarų žemės naudmenų. Tai būtų maždaug tokia norma, kiek Lietuvoje ūkininkai paprastai laikydavo karvių. Dabar kolchozai teturi 5-6 karves 100-ui ha.

Didinti bandą skatinama iš savų rezervų ir... perkant prieauglį iš kolūkiečių (XX amžiaus baudžiauninkų). Šie skatinami parduoti kolchozams savo gyvulių prieauglį išsimokėtinai: kolchozai neturi pinigų gyvulių bandai didinti. Nenuostabu, nes, anot skelbiamų 1957 metų kolchozinio ūkininkavimo rezultatų, jų brutto pajamos iš vieno hektaro buvusios vidutiniškai tik 315 rublių. Tai atitinka apie 30 lietuviškų litų. Tiek vidutiniškai Lietuvoje žemės ūkis 1939 metais davė **gryno pelno**, o brutto pajamos buvo 223 litai (daugiau kaip **septynis kartus** didesnės).

1956 metais kolchozų brutto pajamų vidurkis buvęs tik 195 rubliai iš ha. Atskiruose rajonuose tos pajamos nevienodos. Marijampolės (Kapsuko) rajono pajamų vidurkis 1957 metais iš ha — 782 rb., Linkuvos — 730, Pasvalio — 635, Joniškio — 641, Šakių — 576, Pakruojo — 530, Švenčionių — 507. Taigi net paties geriausio rajono kolchozai pasiekė vos apie trečdalį vidutinių savarankaus Lietuvos ūkininko pajamų. Užtat kituose rajonuose vidutinės pajamos iš ha nurodomos ir tokios: Kaišiadorių — 160 rublių, Varnių ir Pabradės — 140, Dusetų — 133, Daugų — 132, o Šilalės — 113. Čia vieno hektaro metinių pajamų mažoka porai kaklaraiščių nusipirkti.

Sniečkus pastebėjo, kad net ir kolchozų milijonierių vidutinės pajamos iš hektaro dažnai esančios mažesnės, negu vidurkis, todėl milijonieriais vadinimasis nevisada pateisinąs pasididžiavimą.

MAŽA NAUJIENŲ NAUJAM CK

Pastarasis (X-sis) LKP suvažiavimas neįnešė į vietinę partijos vadovybę jokių žymesnių permainų. Centro komitetas, kaip paprastai, padidintas: vietoj būvusių 99 narių dabar jis sudarytas jau iš 118 narių. Iš jų 80 liko seni, 38 pakilo į narius iš kandidatų arba iš dar žemiau. Kai kurie iš 19 iškritusių tapo perkelti į kandidatus, kiti visai išnyko iš vadovybės. Išnykusių tarpe ryškesni vardai yra šie: **Afoninas**, buvęs CK sekretorius, pernai vasarą atšauktas į Maskvą; **Bacharovas**, ilgą laiką buvęs Lietuvoje vyriausias prokuroras, irgi atšauktas į Rusiją; **Petrovas**, ilgą laiką buvęs Valst. plano komisijos pirmininkas, taip pat atšauktas.

P. A. Levickis, prieš dvejus metus iš nežinios išdygęs Šumausko pavaduotojas, nors iš biuro ir iškrito, centro komitete pasiliko.

Bendrai imant, centro komitete padidėjo lietuviškų pavardžių nuošimtis: buvo apie 61%, dabar jau apie 80%.

CK kandidatų sąrašas dar labiau pasikeitė, nes skaičius irgi padidintas iš 40 į 51, be to dalis kandidatų pakilo į tikruosius narius, kiti iškrito. Tarp naujųjų CK kandidatų nėra nei vienos žinomesnės pavardės, išskyrus nebent du rašytojus — Jonyną ir Baltušį.

Žinomesni nauji CK nariai yra naujasis kultūros ministras **J. Banaitis** ir Politechikos instituto direktorius **prof. K. Baršauskas.**

PREKYBA SU UŽSIENIAIS

Šįmet per Liet. kooperatyvų sąjungos kontorą numatoma parduoti į užsienius Lietuvos maisto gaminių už 60 milijonų rublių (t. y., maždaug už 6 milijonus litų).

1938 metais Lietuvos "Pienocentras" vien kiaušinių pardavė į užsienius už 7.8 milijonus litų. Sviesto tais metais eksportuota už 48 mil. litų, mėsos — už 36.

Dabar iš Lietuvos žada eksportuoti 500 tonų obuolių, 300 tonų jautienos taukų, 120,000 indėlių spanguolių, pusę milijono dėžučių žuvų, pusmilijonį gyvų vėžių (daugiausiai į Čekoslovakiją ir Vokietijos sov. zoną), o užsieniuose (tarp kitų ir Anglijoj, pirksią audinių, batų, motociklų, siuvamų mašinų, dizelinių variklių, elektrinių ir t.t. — už 75 milijonus rublių...

Valdžios partijoj pustrečio nuošimčio

Dešimtajame partijos suvažiavime Vilniuje buvo paskelbta, kad Lietuvoj dabar yra 38,372 komunistai ir 6,449 kandidatai, iš viso — 44,821. Prieš dvejus metus narių ir kandidatų skaičius buvo sakytas 38,087. Taigi dvejų metų prieauglis — 6,734.

Pereitą pavasarį turinčių balsavimo teisę Lietuvoje buvo skaičiuojama 1,704,692. Taigi partiečių skaičius sudaro 2.63% visų turinčių teisę balsuoti. Nėra abejojimo, kad partijoj "ateivių" yra tirščiau, negu gyventojų tarpe.

"Pensijos"

Partijos suvažiavimui Sniečkus paskelbė, kad 1957 metais Lietuvoje buvo 83,000 pensininkų, ir čia pat prikišo, kad "buržuaziniais laikais" buvę tik 6,400 pensijas gaunančių. Bet čia pat pasakė, kad pensininkams per metus išmokėta 180 milijonų rublių. Vadinasi, vidutinė pensija yra apie 180 rublių per mėnesį, arba 6 rubliai dienai — pakanka dviem kartam skurdžiai pavalgyti, jei nepaliksi pastogei ir aprangai. Yra pensijų, siekiančių 8-900 rublių per mėnesį, tad turi būti ir mažesnių "pensijų" kaip 180 per mėnesį.

Atlyginimų paklėjimas

Iš atlyginimų pakėlimų Lietuvos gyventojai (vietiniai ir atėjūnai) 1957 metais laimėjo 20 milijonų rublių. Iš atlyginimo Lietuvoje dabar gyvena apie 520,000 žmonių. Tai vidutiniškai padidinimo išėjo po apie 38 rublius per metus.

TAUTINIŲ ORGANIZACIJŲ PASITARIMAS CHICAGOJE

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos centro valdybos iniciatyva vasario mėn. 23 d. Chicagoje įvyko tautinių organizacijų pirmininkų ir tautinių laikraščių atstovų pasitarimas, kuriame dalyvavo 16 atstovų. Buvo atstovaujama: Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, Lietuvių Tautinis Sąjūdis, Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris, Laisvės Kovotojai, Lietuvių Atgimimo Sąjūdis, Rezistencinis Sambūris, Dirva, Laisvoji Lietuva, Margutis ir Vienybė.

Pasitarimas praėjo labai darbingoje nuotaikoje, pritaręs šaukiamam tautinių organizacijų kongresui New Yorke, jo reikalus aptaręs ir paruošiamiesiams darbams atlikti išrinkęs specialią komisiją, į kurią įeina Tautinės Sąjungos, Tautinio Sąjūdžio ir Rezistencinio Sąjūdžio atstovai: Inž. E. Bartkus, Dr. S. Stankus ir J. Budrikis.

TRADICIJAS SULAUŽIUSI LIETUVAITĖ

"Los Angeles Examiner" vasario 24 d. įsidėjo Nidos Balsytės nuotrauką ir straipsnį, kuriame sakoma, kad ši lietuvaitė sulaužė Los Angeles State College tradicijas, nes:

ji yra pirmoji ir vienintelė mergina tarp 450 studentų, pasirinkusi studijuoti inžineriją;

jos mokslo pažymiai yra žymiai geresni už kitų studentų, nors ji yra keleriais metais jaunesnė už kitus;

studijas baigs, būdama 19 metų, kai daugumas studentų jas baigia 21-24 m. amžiaus.

Straipsnyje pažymima, kad Nida yra gimusi Lietuvoje ir prieš aštuonerius metus atvykusi su tėvais į JAV, kai tuo tarpu kita Balsių šeimos dalis vis dar tebėra už geležinės uždangos.

Vaizdai iš Kanados kalnų, netoli Montrealio, kur jaunimas praleidžia savaitgalius iškilose su pašliūžomis.

DAUGIAUSIA BALSŲ GAVO M. KATILIŠKIS

LRS 1957 metų premijos balsų tikrinimo komisija (J. Vaičiūnienė, St. Tamulaitis ir Alb. Valentinas) vasario 23 d. posėdyje patikrino rašytojų atsiųstuosius balsavimo vokus, kurių gauta 56. M. Katiliškio Miškais ateina ruduo gavo 22 balsus, Gr. Tulauskaitės Rugsėjo žvaigždės 10 balsų, M. Vaitkaus Mistiniame sode 7 balsus, A. Barono Mėnesiena 4, K. Barėno Karališka diena 4, J. Aisčio Kristaliniam karste 3, I. Joerg Taika ateina į slėnį 1, B. Pavabalio Vizijos prie televizijos 1, J. Tininio Sužadėtinė 1; 3 balsai buvo tušti.

Kadangi nė viena knyga negavo reikiamos absoliutinės balsų daugumos, tai dvi daugiausia balsų gavusios knygos skiriamos perbalsuoti: M. Katiliškio Miškais ateina ruduo ir Gr. Tulauskaitės Rugsėjo žvaigždės. Antrojo balsavimo terminas baigiasi kovo 21 d.

VISAM PASAULY

• **JAV darbo statistikos biuro žiniomis,** pragyvenimo išlaidos sausio mėnesį vėl pakilo, nepaisant nedarbo ir ūkinio atoslūgio.

• **JAV aviacijos** tyrinėjimų programos viršininkas prašė kongresą paskubinti raketos į mėnulį iššovimo programą, kad rusai vėl neaplenktų amerikiečių. Aviacija, jei tik gautų leidimą, galėtų pirmąjį bandymą įvykdyti dar šiais metais.

• **Vengrų komunistinės spaudos pranešimais,** rusai pradėję atitraukti dalį kariuomenės, kuri 1956 m. buvo atsiųsta sukilimui užgniaužti. Sausio 6 d. rusai pasižadėjo iš Vengrijos atitraukti 17,000 karių. Tačiau, Vakarų šaltinių duomenimis, Vengrijoje liks dar tarp 60,000 ir 80,000 kariuomenės, ir to skaičiaus daugiau, negu pakanka kraštui kontroliuoti.

• **Explorer,** amerikinio žemės satelito, radijo siųstuvas, kuris buvo nutilęs vasario 12 d., staiga vėl pradėjo veikti. Mokslininkai spėja, kad jis buvęs nutilęs dėl klimatinių orujės erdvės sąlygų.

• **Buv. Vak. Vokietijos ambasadorius Britanijai** Dr. Hans Schlange-Schoeningen paskelbė straipsnį, kuriame siūlo amerikiečiams atitraukti savo įgulas iš Vokietijos, jas paliekant Vakarų Europoje, — tada, esą, Vokietija taptų tiltu tarp Rytų ir Vakarų.

• **JAV ir Britanijos pasirašytoje sutartyje** dėl raketinių bazių steigimo Anglijoje, numatoma, kad dar šiais metais būsiančios įsteigtos 4 bazės, turinčios po 15 Thor raketų, kuriomis galima pasiekti svarbiuosius taikinius Rusijoje.

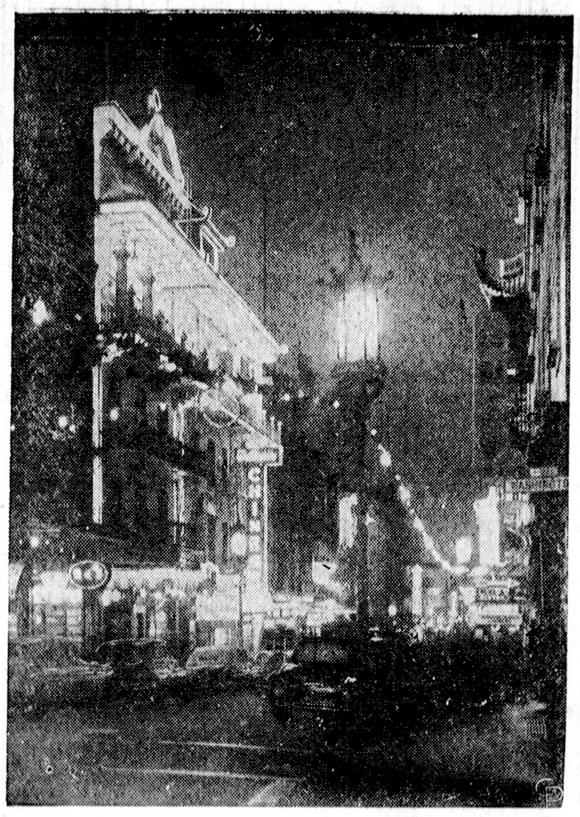

San Francisco miestas, kur 138 suaugusiems asmenims išpuola po vieną karčiamą, pradeda "karą" prieš girtuokliavimą...

ITALŲ SPAUDA LIETUVOS REIKALU

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 40 metų sukakties proga, viename didžiausių Romos dienraščių "Il Giornale d'Italia" buvo paskelbtas Luigi Sturzo, krikščionių demokratų partijos Italijoj steigėjo ir šiuo metu vieno žinomiausių publicistų, straipsnis pavadintas "Baltijos Valstybės". Straipsnyje autorius duoda trumpą apžvalgą Lietuvos valstybės kūrimosi, jos vystymosi ir galop sovietų okupacijos. Toliau jis pabrėžia, kad sovietai savo vienšališkais smurto aktais nėra įgavę jokių teisių į Lietuvą ir kitas Baltijos valstybes ir todėl po karo sąjungininkai būtų turėję pripažinti specialiame protokole Lietuvos teises į nepriklausomybę ir atstatyti jos suverenumą.

Lietuvos diplomatai, tęsia autorius, kurie karo metu ir po karo niekuomet nenustojo ėję savo pareigų, gali šiandien kalbėti krašto vardu. Straipsnyje toliau nagrinėjamos išsilaisvinimo galimybės ir pastebima, kad susidariusi padėtis buvo dalinai iššaukta Roosevelto ir Churchillio anksčiau padarytų politinių klaidų.

Straipsnis baigiamas šiais žodžiais: "Negalima, kad tarptautinės taikos sistemoje civilizuotoms tautoms, su garbinga praeitimi, savąja kalba, kultūra ir tradicija, būtų paneigta galimybė grįžti į nepriklausomybę; negalima, kad jos liktų išbrauktos iš tarptautinių politinių žemėlapių, atskirtos nuo tautų šeimos, laikomos vergijoj, primestame svetimame režime, persekiojamos savo tikyboje, atskirtos nuo savo kultūrinės tradicijos, be vilties atgauti individualinę ir tautinę laisvę; viskas tas nėra ir neturi būt galima".

Šis straipsnis yra dar vienas įrodymas tos gilios simpatijos, kurią Luigi Sturzo visuomet rodė Lietuvai. Jam tad lietuviškoji visuomenė yra nepaprastai dėkinga. Už šio straipsnio pasirodymą tenka taip pat nuoširdžiai padėkoti min. Di Giura, buv. Italijos pasiuntiniui Lietuvoj ir dabartiniam Lietuvos Draugų D-jos Pirmininkui, kuris dar prieš Vasario 16 prašė autoriaus parašyti apie Lietuvą ir įteikė jam Diplomatijos Šefo bei Pasiuntinybės prie Šv. Sosto paruoštą medžiagą.

Paminėtinas taip pat yra socialdemokratų partijos organe "La Giustizia" pasirodęs ilgas straipsnis apie Lietuvą, kuriame tarp kitko rašoma, kad 1918 metais atstatytoji Baltijos valstybių nepriklausomybė buvo taip pat didelis laimėjimas visai Europai, tuo tarpu kai šių valstybių okupacija buvo visos Europos pralaimėjimas.

• **Sovietai** davė pirmą leidimą per 20 metų užsieniečių mokslininkų ekspedicijai tirti Kaukazą. Ekspedicijai, kuri bandys užkopti ant 15,400 pėdų aukščio Ušba viršūnės, vadovaus britas Sir John Hunt.

• **Jungt. Arabų Respublikos** prezidentas Nasseris susidūrė su dideliu bandymu — išspręsti Sirijos komunistų partijos klausimą. Komunistai Sirijoje veikė legaliai ir dalyvavo vadinamam Tautiniam Fronte.

• **Čekoslovakija** tris dienas šventė komunistų įsiviešpatavimo 10 metų sukaktį. Tą proga partijos sekr. Novotny pareiškė: "kapitalizmas Čekoslovakijoje yra taip miręs, kad "net John Foster Dulles" nepajėgs jo atgaivinti".

• **Bulganino pozicijos,** kaip Vakarų stebėtojai teigia, kaskart vis silpnėjančios. Šį kartą kandidatu į tautybių tarybą jis išstatytas jau nebe Maskvoj, o nežymioje Maikopo apylinkėje. Deputatu išrinktas, žinoma, jis bus, tačiau greičiausiai po to neteks turimo posto.

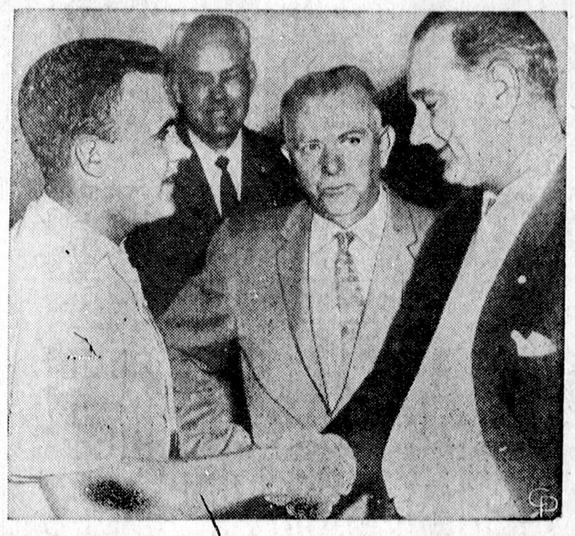

Lakūnas D. Farrell, kuris 7 dienas uždaroj bandymų kabinoj "skrido" į mėnulį, bandymą gerai atlaikęs, sveikinamas senatoriaus L. Johnson.

MIN. ST. LOZORAIČIO RAŠTAS JT GEN. SEKRETORIUI

Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 40 metų sukakties proga Lietuvos Diplomatijos šefas, min. S. Lozoraitis, kreipėsi į Jungtinių Tautų generalinį sekretorių, pareikšdamas, kad lietuvių tauta niekuomet nėra atsisakiusi savo suvereninių teisių, ir prašydamas, kad JTO nariai nesiimtų jokių žingsnių, kurie galėtų toms teisėms pakenkti.

Ta pačia proga buvo nusiųsta nota ir Italijos Užsienio Reikalų ministeriui, kurioje šalia protesto dėl sovietų okupacijos ir padėkos už italų vyriausybės palankumą lietuvių reikalams, prašoma ir toliau remti Lietuvos bylą. Panašaus turinio notą įteikė Šventajam Sostui Lietuvos pasiuntinys min. S. Girdvainis.

*

Nepriklausomybės sukaktis buvo atžymėta specialiomis radijo transliacijomis. Italijos radijofonas perdavė turiningą ir plačią lietuvių dainų programą bei trumpą Lietuvos istorijos apžvalgą, skirtą italų klausytojams. Romos trumpųjų bangų siųstuvas, tos pačios dienos vakare, davė dr. J. Gailiaus paruoštą specialią programą į Lietuvą. Taip pat ir Vatikano radijas atžymėjo šią sukaktį ilga ir gražia programa, kurios metu buvo transliuotos min. S. Girdvainio ir vysk. V. Padolskio kalbos.

*

Lietuvos Pasiuntinybė prie Šv. Sosto, bendradarbiaudama su min. Di Giura, Lietuvos Draugų Draugijos Pirmininku, nusiuntė keliems šimtams visos Italijos laikraščių ir žurnalų laišką, kuriame prašoma remti tiek Lietuvos, tiek visų kitų okupuotų kraštų laisvės bylą. Prie laiško buvo pridėta plati dokumentacija apie Lietuvą. Specialus komunikatas buvo perduotas visoms žinių agentūroms. Šalia to informacinė medžiaga apie Lietuvą ir jos kovą už laisvę buvo nusiųsta visam Romoje esančiam diplomatiniam korpusui bei italų ir egzilų politikos veibėjams.

*

Šalia kitų laikraščių, kurie paminėjo Lietuvos nepriklausomybės sukaktį, reikia ypač iškelti Vatikano dienraštį "L'Osservatore Romano" ir Romoje einantį amerikiečių dienraštį "The Rome Daily American", kuriame buvo įdėtas visas JTO nusiųsto laiško tekstas ir labai šilti simpatijos žodžiai Lietuvai. Straipsnis buvo papuoštas dideliu Vyčio ženklu.

*

Vasario 16 proga Lietuvos Pasiuntinybę prie Šv. Sosto sveikino aukštieji Vatikano pareigūnai ir visas diplomatinis korpusas.

Pavakary Pasiuntinybėje įvyko priėmimas lietuvių kolonijos nariams.

KONFERENCIJOS IR DERYBOS

Washingtone prasidėjo nepaprastoji abiejų partijų atstovų konferencija užsienių pagalbos ir tautinio saugumo klausimais. Joje kalbėję prez. Eisenhoweris, buv. prez. Trumanas, viceprez. Nixonas ir demokratų partijos lyderis Stevensonas pabrėžė pagalbos užsieniams būtinumą, kaip "geležinį JAV saugumo imperatyvą ir tikros taikos kūrimą."

Tunise prez. Bourguiba JAV pasekretoriui Murphy pabrėžė, kad didžioji problema, kurią pirmoje eilėje reikia išspręsti, yra karo Alžire klausimas.

Kuboje sukilėlių vadas F. Castro pasiūlė prezidentui Batista baigti pilietinį karą, jei Kubos vyriausybė atitrauks savo kariuomenę iš turtingiausios ir didžiausios Kubos provincijos Oriente ir praves laisvus rinkimus, prižiūrimus JAV grupės.

Indonezijoje Pietinės Sumatros karinė vadovybė pasiskelbė neutralia Jakartos ir Pandango kivirče ir įspėjo ginklu atsakysianti į bet kurios pusės bandymus jos neutralumą pažeisti. Sukilėlių vyriausybė iš Pandango miesto pasitraukė į kalnus.

DIRVA ★★★ THE FIELD

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telephone: HEnderson 1-6344.
Issued in Cleveland every Monday and Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.
Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.
Subscription per year in advance: $8.00. Established in 1915.
Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telefonas: HEnderson 1-6344.
Išeina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.
Prenumerata metams, iš anksto mokant $8.00. Įsteigtas 1915 metais.
Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Šią savaitę...

Balys Gaidžiūnas

•

Pranešimai iš anapus geležinės uždangos pastaruoju metu vėl skaudesni. Esą, vadinamas buvusio postalininio režimo laikotarpis baigėsi. Chruščiovas, stipriai įsėdęs į Stalino kėdę, vėl pradeda spausti lygiai tai pačiais metodais, kuriais spaudė Stalinas. Esą, vėl dažnesni naktiniai policijos įsibrovimai į ramių gyventojų namus ir jų išvežimas. Esą, daug daugiau policijos pareigūnai pradeda lankytis pas tuos gyventojus, kurie turi giminių Vakaruose, ypač pas perskirtų šeimų narius, ir juos verčia rašyti tokius paraginimus, kokiuos diktuoja tie policijos pareigūnai.

Tuos skaudesnius pranešimus, atsiųstus iš anapus geležinės uždangos, labai vaizdžiai patvirtina ir į vakarus siuntinėjamas "Tėvynės Balsas" — naivi komunistinė meškerė sugundyti tremtinius grįžti į dabartinę Lietuvą. Ten jau keliais atvejais buvo paskelbta to laikraščio neva korespondentų apsilankymai pas vakaruose esančių pabėgėlių motinas. Sakysim, toks neva korespondentas, lankydamasis Kėdainiuose, neužmiršo aplakyti Jaks-Tyrio ir Bavarsko motinas, primindamas, kad jų vaikeliai Vakaruose daro tik blogus darbus, gi ten jų pasilikę namiškiai net pensijas gauna...

Ką komunistinėj santvarkoj tokie priminimai reiškia, manau, nereikia aiškinti. Po kiek laiko bus išvystytas toks spaudimas į ten pasilikusius, kad jie turės viską daryti, ko tik tie "Tėvynės Balso" korespondentai panorės. O jie panorės to, ką jiems įsakys Maskva.

Tame "Tėvynės Balse" padaugėjo ir šiaip karo pasekose perskirtų šeimų laiškai, net su nuotraukomis (tiesa, labai dažnai išgąsdintais veidais). Ir visuose tuose laiškuose, kaip sukirpti pasisakymai: mes gyvenam gerai, visko turim, tik jūs tuoj grįškit, ir mums bus dar geriau.

O kodėl gi, tokie jau žmoniški norai tas šeimas sujungti nė kartą nebandomi komunistų taip spręsti: jūs norit vėl susijungti, mes leidžiam ir laisva valia jūs pasirinkit, kur kuris norit keliauti — ar į vakarus, ar į mūsų komunistinę globą. Manau, kad padarius tokį pasiūlymą, nebereikėtų "Tėvynės Balsui" nė savo tuos tariamus korespondentus pas tokias šeimas siuntinėti, nė kitaip komunistines ašaras lieti. Jie patys bematant vieni kitus susirastų ir susijungtų. Tik pabandykit, tų perskirtų šeimų tariamieji globėjai, tikį metodą!

Tuo pačiu metu, kada iš anapus geležinės uždangos ateina tokios skaudokos žinios, mums vėl pravartu prisiminti, kad tie kiek laisviau pradėti leisti susižinojimo ryšiai su ten pasilikusiais saviškiais, pradeda duoti ir tuos gąsdinančius rezultatus, apie kuriuos mes ją nekartą čia esame prisiminę ir juos kartoję.

Mes pilnai suprantame, kad po tiek nesimatytų ir tiek išgyventų metų gauti pirmą laišką, į ten pasiųsti taip labai pagalbos reikalingą siuntinį, visi tai žmogiški ir būtini artimo meilės reiškiniai. Vienok, kada tokiuose susižinojimuose pradedama labai laisvai pasakotis nebūtinus reikalus, kada pradedama peržengti toji riba, kuri ten pasilikusiems jau užtraukia dar skaudesnę komunistinę priespaudą, tada jau tam artimui atliekam antrosios lazdos galo patarnavimą, kuriuo jie iš dabartinių okupantų skaudžiai gauna mušti.

Šios eilutės skaitytojui rašomos ne jį gąsdinti ir jam įsakinėti, kaip jis turi daryti. Čia kiekvienas tik pats sau gali geriausiai patarti, bet pas mus yra susirinkusių nemažai žinių, kurios sako, kad tokius ryšius su ten pasilikusiais palaikant, reikia labai gerai juos pergalvoti ir po to taip vykdyti, kad mažiausiai būtų naujų kankinių. O kad tokių naujų kankinių jau atsirado — mes turime patvirtintas žinias.

Ar įstojai į

V I L T I E S

draugiją?

Kas ir kur?

• **Valstybių konsulai,** kurie dalyvavo Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicagos skyriaus suruoštame Lietuvos Nepriklausomybės minėjime:

Belgija — pirmasis pasiuntinybės sekr. Frank Vermeulen, **Kuba** — kons. Jose L. Valera, **Dominikonų respublika** — kons. Victor Aybar, **Ekvadoras** — kons. Pedro V. Carrasco, **Graikija** — kons. Alcibiades Papadopoulos, **Islandija** — kons. Arni Helgason, **Airija** — kons. Sean G. Ronan, **Italija** — viešųjų reikalų vald. Augusto Borselli, **Japonija** — gen. kons. Akira Sono, **Libanonas** — kons. Nicholas S. Salamie, **Lietuva** — kons. Petras Daužvardis, **Nikaragva** — kons. Adolfo Roman, **Norvegija** — gen. kons. Knut Orre, **Panama** — gen. kons. Mme de Lew ir kons. Bernard B. Lew, **Paragvajus** — kons. Fritz Adler ir vicekons. Mme de Adler, **Peru** — gen. kons. Oscar V. Benavides, **Turkija** — gen. kons. A. Mennan Tebelen, **Urugvajus** — kons. Feliksas Stungevičius, **Venezuela** — gen. kons. Jose D. Citraro.

• **Tautinės S-gos Centro Valdybos** posėdyje apsvarstyta **Tautinio Kongreso** programa. Tautinis Kongresas šaukiamas š. m. gegužės 30, 31 ir birželio 1 d. New Yorke. Jame bus turininga darbo programa ir banketas. Kongese kviečiama dalyvauti visų tautinių organizacijų. Paskirų organizacijų nariams bus rezervuota laiko tų organizacijų pasitarimams.

Kongresui ruošti sudaromas specialus komitetas, kurio būstinė numatoma Chicagoje.

Techniniams uždaviniams vykdyti **Vyt. Abraičiui** New Yorke pavesta sudaryti komitetą iš vietos veikėjų.

Smulki programa bus paskelbta vėliau.

• **J. Girdžiaus-Klausučio "Raudonieji viduramžiai",** labai gyvu ir vaizdžiu stiliumi parašyta, komunistinę sistemą demaskuojanti studija, kurios ištrauką esame skelbę savo laikrašty, jau atspausdinta ir gaunama "Dirvoje". Knyga yra 300 psl. dydžio, kainuoja $3.00, o kietais viršeliais — $3.50. "Dirva" yra vienintelis leidėjo atstovas JAV-se ir Kanadoje, todėl visi platintojai prašomi kreiptis į "Dirvą", nurodant norimą gauti egz. skaičių.

• **Prof. Balio Sruogos minėjimas** Montrealyje, Kanadoje, įvyks kovo mėn. 9 d. 5 val. Aušros Vartų parapijos salėje. Paskaitą skaitys V. Jonynas, o meninę programą atliks J. Akstinas, L. Barauskas, B. Pukelevičiūtė, E. Kardelienė ir K. Smilgevičius.

• **ALB Centro Valdyba** šiomis dienomis išleido savo biuletenio 10 nr. Turinyje informacijos artėjančių LB rinkimų reikalais, taisyklės apygardų ir apylinkių atskaitomybei tvarkyti ir kt. aktualūs reikalai.

• **Dr. J. Januškevičius,** 213 Fairview St., Riverside, N. J., praneša, kad Herderio leidykla pradėjo spausdinti "Staatslexikon" (politinių mokslų žodyną) ir "Lexikon fuer Theologie und Religion" (religinių mokslų žodyną). Abu žodynus galima užsisakyti aukščiau minėtu adresu.

SANTARIEČIŲ GYVENIME

ŠALAPUTRIŲ ATGIMIMAS

Anądien apsisprendėme, kad ateityje rašysime laiškus ne sūnui studentui, su kuriuo, skaitosi, bendradarbiaujame, bet tėvui teisininkui. Prašysime, kad, galbūt, kokias nors jaunimui skirtas teisingumo priemones panaudodamas, bandytų sūnų įtikinti bent vieną laiškelį į metus atsakyti...

Grįžtu autobusu namo, o paširdžiuose kažin kas veliasi, ir nesuprantu, kas.

O šiandien buvau spiritizmo seanse. Bandėme susisiekti su blogiausiuoju mūsų skyriumi, kuris jau geras laiko gabalas kaip nerodo jokių gyvybės žymių. Parašė užmegsiąs ryšius su vyresniąja karta ir — nutilo. Matyt, bus užmezgę su didžiaisiais kunigaikščiais.

Bet ir mes centre nepėsti. Susišnekame ir su dvasiomis, jei reikia.

Bet, pasirodo, esama tokių **sulėtintos cirkuliacijos** organizmų, kurie nei gyvi būdami reaguoja, nei numirę leidžiasi prisišaukiami.

Pagaliau, vietoj blogiausiojo skyriaus, savo iniciatyva (kaip ir anksčiau, kai gyvas buvo...) atsirado Vincas Kudirka. Ir paaiškino, kad vyksta tas pats, kas ir jo laikais:

— Tūli karšti lietuviai atšalo, lyg žalbarščiai, o vienas kits jų susikrovė idealus į pilvą ir gyvenimo supratime susilygino su **irgais šėrūnais...**

Dabar jau ir man paaiškėjo, kad anądien paširdžiuose vėlėsi. Jaunojoje kartoje vyksta **šalaputrių atgimimas.** Istorinis, galima sakyti, įvykis, prikeliantis bent vieną (tiesa, niekad ir nenusibaigusią, kaip reikiant...) lietuviškąją tradiciją.

Pagrindines šalaputrio žymes galiu atpasakoti ir be Kudirkos pagalbos:

— Tai žmogus, kuriam viskas atšąla, kol jis prie darbo išsijudina... Išsenka jėgos, pabėga patys darbai, arba juos kiti atlieka, praeina skubiai vykdytinų užduočių aktualumas, palieka neišnaudotos pačios geriausios progos, kurios nebepasikartos...

Trumpai kalbant, atšąla kiekviena putra, kol prisiruošiama ją srėbti.

Ir dar spėja surūgti, jei kokios. **R. V.**

*

• **Valdas Adamkavičius,** Santaros Centro Valdybos pirmininkas, vadovavo **Jubliejinės Akcijos Jaunimo Komitetui,** Komitetas Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 40 metų sukakties proga įteikė memorandumą Jungtinių Tautų Sekretoriui, šios Ansamblėjos Pirmininkui ir visai eilei valstybių. Komitete buvo atstovaujama 11 jaunimo organizacijų. Ta proga Chicagoje jaunimo delegacija aplankė visus amerikiečių laikraščius ir supažindino su šia sukaktimi. Delegacijon įėjo **Rasa Betkauskaitė** ir **Julius Šmulkštys.**

• New Yorke Filisterių Santara ir Sambūris Šviesa surengė **literatūros vakarą** skirtą **Jono Meko** kūrybai. Jo raštus pristatė Santaros Garbės Filisteris rašytojas **A. Škėma.** Savo kūrinius skaitė Jonas Mekas. Vakaras praėjo su gražiu pasisekimu.

• **Chicagos universitete** įsisteigė lietuvių studentų klubas. Valdybon išrinkta **Vanda Gegevičiūtė.** Klubas planuoja artimu laiku surengti festivalį, skirtą Lietuvai.

• **Ramojus Vaitys,** Santaros Centro Valdybos iždininkas, baigė Illinois Technilogijos Institutą ir gavo magistro laipsnį mechaninėje inžinierijoje.

• Rytų apygardos II rato vyrų krepšinio turnyro suruošime Bostone daug pasidarbavo Bostono "Dainavos" klubo valdybos nariai **Vytautas Bruzgelevičius** ir **Birutė Danerytė.**

• Studentų Sąjungos studijų dienose Detroite pirmininku buvo išrinktas **Leonas Narbutis.**

• Santaros Garbės Filisterė dr. **Marija Gimbutienė** Bostone skaitė paskaitą dr. J. Basanavičiaus minėjime tema "Lietuvių Mokslo Draugija ir dr. J. Basanavičius".

• **Horstas Žibas,** buvęs Centro Valdybos iždininkas, vedė su **Aldona Gudaitytę** vasario 15 d. Chicagoje. Vestuvės įvyko Chicagos universiteto koplyčioje, o vaišėse dalyvavo daug santariečių. Jauniesiems linkime daug saulėtų dienų ir geriausios sekmės.

• "Lituanus" žurnalo perėmimo vakaro rengimo komisijon New Yorke įėjo **Vytautas Vaitis** ir **Algis Sperauskas.**

WATERBURY

Lietuviškoji radijo valanda, įsteigta ir tiek metų vesta a. a. dr. M. J. Colney, toliau tęsiama jo našlės ponios Ant. Colney. Praktiškas darbas toje srityje jai buvo visiška naujiena, taigi buvo ir šiokių tokių nesklandumų. Tačiau juo toliau, juo jai tas darbas darosi pakeliamesnis. Su p. Colney beveik visada yra koks talkininkas. Visa bėda, kad tie talkininkai keičiasi, o su talkininkų pasikeitimu, keičiasi ir kiekvienos valandos "veidas". Valandėlėje yra dirbę šie asmenys: M. Kleinaitis, J. Stulginskaitė, R. Pakalnis ir A. Paliulis. Pastarasis tebedirba ir dabar. Šioji valanda transliuojama šeštadieniais nuo 6:30 iki 7:30 val. per WWCO stotį.

*

Antroji radijo valanda, įsteigta prieš nepilnus metus vietos prekybininko Jono Adomaičio, transliuojama per tą pačią stotį kas penktadienis nuo 7:15 iki 8 val. Adomaitis savo programą veda pats vienas, be jokių regimų talkininkų. Reikia pripažinti, kad jis programą tvarko sumaniai ir duoda geros muzikos. Nepakenčiamas dalykas jo programoje yra lietuvių kalba. Štai keli jo "lietuviški" posakiai: čystas oras, tlumočius arba perkalbėtojas, vaistuoti vaistininkai ir pan. Teko girdėti, kad jis visus tuo reikalu patarimus ignoruoja. Gaila, kad taip yra, šiaip jo valanda turėtų visai kitą vertę. Peiktinas jo sumanymas kas kartas duoti ką vaikams **anglų kalba.** Kiekvienas jį tik pagirtų, jei ir ši programos dalis būtų lietuviška. **V.**

PASISEKĘS MINĖJIMAS ELIZABETHE

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Elizabetho skyriaus pastangomis suorganizuotas didysis pobūvis Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 40 metų sukakčiai paminėti praėjo su nepaprastu dvasios pakilimu, jaukia nuotaika ir gausiu dalyvių skaičiumi. Tai bene vienintelis taip pavykęs minėjimas Elizabethe, bet kada buvęs. Nei žiauri sniego pūga, nei kai kurių darytos pastangos sutrukdyti šį minėjimą negalėjo ir nepadarė jokios neigiamos įtakos į jo puikiausį pasisekimą. Priešingai, visa tai tik išryškino jo didingumą.

Pirmą kartą Elizabethe susirinko per 200 aktyviausių lietuvių ir žymiausių svečių į Lietuvos Nepriklausomybės paminėjimą taip, kad jauteisi lyg esąs Lietuvoje laisvės metais. Tai buvo nepamirštama šventė.

Oficialinę dalį pradėjo kun. J. Pragulbickas, perskaityd a m a s gilios minties maldą už Tėvynę. Susikaupę ir pakeltomis mintimis dalyviai nukrypo į Aukščiausiąjį, prašydami Jo gausių malonių savo kenčiančiai Tėvynei.

Rengėjų vardu B. Vyliaudas savo įžanginiame žodyje pareiškė, kad vasario 16 d. paminėjimui nepakanka vieno uniforminio susirinkimo. Reikia žymiai daugiau ir įvairesnių papildymų tai svarbiai dienai iškelti ir pagerbti. "Ir mes tai darome ne kitais tikslais, kaip tik Tėvynės meilės vedini ir jos lydimi", — pabrėžė B. Vyliaudas, vietos skyriaus pirmininkas. Pasveikinęs ta proga gausiai susirinkusius, pakvietė Lietuvos gen. konsulą Joną Budrį pagrindinei kalbai.

Generalinį konsulą publika priėmė nepaprastai šiltai ir pagarbiai, kaip visiems labai brangų svečią, tikrą Laisvosios Lietuvos atstovą ir žinomą kovotoją dėl jos laisvės ir interesų. Jo kalba, trukusi apie 40 min., padarė gilų įspūdį ir giliai įstrigo į kiekvieno atmintį.

Tik baigus kalbą Jonui Budriui, atvyko JAV Kongreso narė Mrs. Florence P. Dwyer. Jos nuoširdumas ir supratimas Lietuvos laisvės kovos reikalų sukėlė tikrą entuziazmą. Ji džiaugėsi gražiu susirinkimu ir lietuvių rūpinimusi Tautos išlaisvinimo problemomis, perskaitė savo pareiškimą, kurį ji turėjo skaityti JAV Kongrese vasario 17 dieną. Tai puikiausias dokumentas, rodąs, kad lietuviai turi tikrai nuoširdžių ir pasiryžusių padėti Lietuvai draugų.

Antrąją minėjimo programos dalį sudarė koncertas, išpildytas išimtinai tik vietinių meninių pajėgų. Pirmiausia pasirodė ponios Salomėjos Čėrienės - Mulks vadovaujamas naujas moterų choras. Jis labai nuotaikingai padainavo: Žalumo banga — P. Sarpaliaus, Kukuoja gegutė — A. Adomavičiaus ir Naktis svajonėmis papuošta — A. Vanagaičio. Bisui pridėjo — Gale lauko sode.

Solistė Ona Zubavičienė sudainavo: Sapnų kelfu — S. Čerienės-Mulks, Ak, mielas rudenėli — Br. Budriūno ir Mano gimtinė — Al. Kačanausko. Ji pasirodė tokioj puikioj formoj ir taip įsijautusi, kad sunku bus pamiršti tai, ką ji pateikė žiūrovams.

Pati jauniausia ir pirmą kartą matyta, pasirodė Julliard Akademijos studentė Irena Stankūnaitė, muziko kompozitoriaus Juozo Stankūno duktė. Ji fortepionu paskambino Military Polonaise — F. Chopino ir padainavo Aš mergužėlė — J. Stankūno ir Kaip Lietuvoje — J. Stankūno. Šios dvi J. Stankūno dainos buvo išpildytos pirmą kartą. Stankūnaitė, kaip pianistė ir kaip solistė, neabejotinai yra kylanti stipri jėga meno pasaulyje. Jau dabar ji yra pasiekusi labai aukštą lygį.

Solistėms meistriškai akompanavo muzikas kompozitorius Juozas Stankūnas.

Trečiąją ir paskutinę programos dalį sudarė banketas ir šokiai. Grojo ALB New Jersey jaunimo orkestras, suorganizuotas energingo veikėjo Juozo Prapuolenio rūpesčiu ir pastangomis.

Kalbamąjį minėjimą surengė energinga ir pasišventusi komisija, pirmininkaujama Vinco Misiūno ir narių — Alek. Žemaičio, Igno Ožalo, Jono Vakariečio ir Prano Damijonaičio. Jai talkininkavo ir visi kiti skyriaus nariai.

Dalyvis

Nedelsk nė vienos dienos, bet šiandien pat siųsk 1 dolerį ir užsisakyk metams jau aštuntus metus šiame kontinente einantį iliustruotą humoro-kritikos žurnalą

PELĖDĄ

Išeina kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn.
Rašykite dar šiandien: PELĖDA, 231 Wallace Ave. S., Welland, Ont., Canada.

GERESNĮ NAMŲ STATYTOJĄ VISUOMET ĮSTATO
MONCRIEF šildymą ir oro vėsinimą
THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

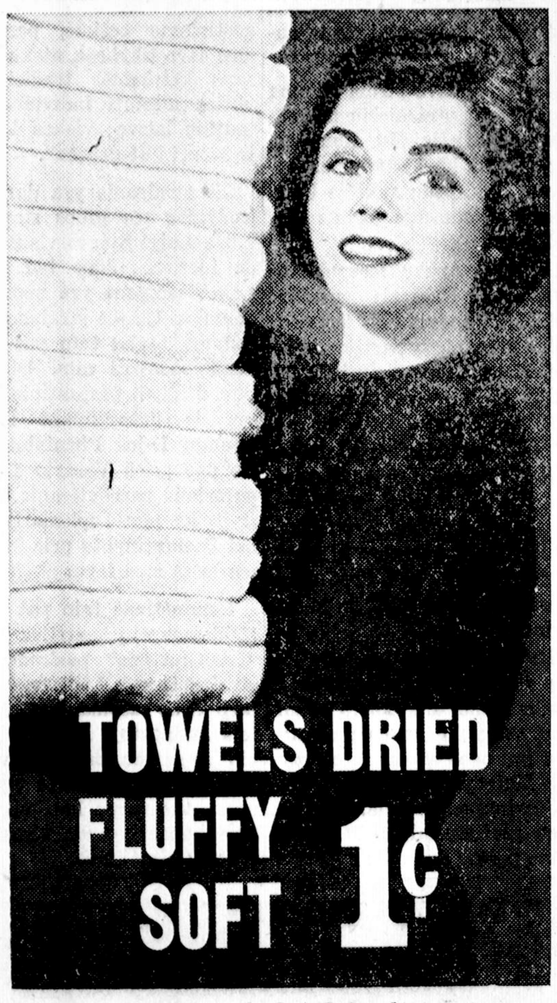

TOWELS DRIED FLUFFY SOFT 1¢

su Penny-a-Load GASO džiovintuvu

Pagalvokite! Rankšluoščiai išdžiovinti lyg nauji, be jokio suglamžymo, jokio sukietėjimo... jokio darbo! Ir tas tik kainuoja centą su Penny-a-Load Gaso džiovintuvu! Kartą po karto, mėnesį po mėnesio, jūs pamatysit, kaip sutaupos susidės!

Bet jūs galite sutaupyti dar daugiau su Gaso džiovintuvu. Tiktai prijunkite prie savo gaso linijos. Jokio rūpesčio apie brangų išlaikymą — gaso degintuvas yra visam gyvenimui.

PAVASARIO SUTAUPYMAI!

Puikūs pirkiniai dabar! Nauji modeliai! Nauji dalykai! Pamatykite bet kurias iš šių Penny-a-Load Gaso Džiovintuvų pas savo Gaso reikmenų prekybininką dabar!
Hamilton • Philco-Bendix • RCA Whirlpool Kenmore • Maytag • Norge • Easy • Speed Queen.
Atsiminkite, kur gasas yra gaunamas, daugiau žmonių perka Gaso Rūbų Džiovintuvus, negu kitokius.

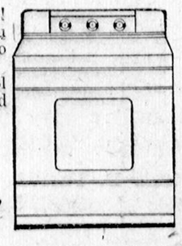

THE EAST OHIO GAS COMPANY

KAD JŪSŲ GIMINĖS IR ARTIMIEJI GAUTŲ SIUNTINĮ — DOVANĄ

VELYKOMS

JĮ BŪTINAI IŠSIŲSKITE NEATIDĖLIOJANT!
Siuntiniu — dovaną šventėms pradžiuginkit savo artimuosius!
SIŲSKITE SIUNTINIUS DABAR!
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PATIKIMOS, ATIDŽIOS IR SKUBIOS FIRMOS

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 W. 14th St., New York 11, N. Y. Tel. CHelsea 3-2583
(Licensed by USSR)

PAGAL SUTARTĮ, SUDARYTĄ SU INTURISTU, FIRMA TEISĖTA SIŲSTI SIUNTINIUS Į VISAS SSSR RESPUBLIKAS IR LIETUVĄ.
Visos išlaidos, įskaitant muitą, apmokama firmos įstaigoje.
SIŲSTI GALIMA TIK NAUJUS DAIKTUS.
PRISTATYMAS GARANTUOTAS. KIEKVIENAS SIUNTINYS APDRAUSTAS.
ĮSTAIGOJE DIDELIS PASIRINKIMAS PREKIŲ.
Atidaryta kasdien nuo 9 v. ryto iki 6 v. vak. Sekmadieniais iki 4 val.
Klientų patogumui skyriai atidaryti sekančiuose miestuose:

900 Literary Rd. Cleveland 13, Ohio Tel. TOwer 1-1461
11339 Jos. Campau Detroit 12, Mich. Tel. TOwnsend 9-3980
632 W. Girard Ave. Philadelphia 23, Pa. Tel. WAlnut 5-8878

Kelionė į Pacifiko kraštus (9)

SU SIDNEJAUS LIETUVIAIS

JUOZAS J. BACHUNAS, Sodus, Michigan

Mūsų pirmasis pasisveikinimas su Australijos žemynu buvo malonus ir su gražia staigmena. Prieš išlipant iš laivo, gavome Australijos valdžios įvažiavimo dokumentus su atitinkama brošiūra, kas reikia keleiviui atlikti, kaip rentgeninis plaučių patikrinimas ir t.t. Brošiūra, šalia anglų kalbos, atspausdinta dar dvylika kitų kalbų, jų tarpe pirmoje vietoje ir lietuviškai. Čia skaitau užvardijimą — "Svarbu..." o toliau: "pagal įstatymus..." Labai buvo malonu prisiderinti Australijos įstatymų reikalavimams, kai apie tai galima ir lietuviškai paskaityti.

Sidnėjaus uoste mus pasitiko būrelis lietuvių: Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto V-bos pirm. p. Kovalskis, kuris mus pasveikino Australijos lietuvių vardu ir paminėjo, kad mus nuo dabar globos Australijos Liet. Bendruomenė, Krašto v-bos vicepirmininkas p. Daukus, ALB Sidnėjaus apylinkės pirmininkas p. Butkevičius, p. Narušis (mano pažįstamas, jau kadaise lankęsis pas mus Tabor Farmoje), "Mūsų Pastogės" savaitraščio redaktorius J. Kalakonis, p. A. Danta, p. Grudzinskas, p-lė Daukutė ir p. Baltrūnas iš Melbourno, tenykščio lietuvių Dainos sambūrio choro administratorius, kuris tuojau pakvietė mus tą patį vakarą apsilankyti į sambūrio ruošiamą koncertą Sidnėjuje. Tai buvo antra staigmena, labai maloni.

Atlikus muitinės formalumus, Daukus palydėjo mus į iš anksto jų užsakytą viešbutį Australia. Čia susitvarkėme ir trupučiuką atsivėdinome, nes gruodžio 8 d., mūsų atvykimo dieną, buvo ganėtinai karšta. Popiet, prieš 6 valandą, atvyko viešbutin mūsų bičiulis Daukus pasiimti mus į ruošiamą lietuvių choro koncertą, kuris turėjo įvykti Australia Hall, vidurmiestyje.

* * *

Į koncertą prisirinko pilna salė žmonių, gal kokie penki šimtai. Choras nedidelis, susideda tik iš 25 dainininkų, bet, kaip sakoma, labai gerai susidainavęs. Chorui vadovauja dirigentas Albertas Čelna. Choro pranešėja buvo p. Elena Karazijienė, prof. arch. Žemkalnio duktė, kuri labai puikiai pranešinėjo publikai gražia lietuvių kalba apie dainuojamąsias dainas.

Choras jų sudainavo apie 20. Pirmojoje dalyje visi choristai buvo pasirėdę tautiniais rūbais, antrojoje dalyje vyrų choras vakariniais, o moterų baltais vakariniais kostiumais ir galiausiai mišrus choras.

Pianinu skambino p-lė Irena Zableckaitė.

Po to mane, kaip tolimiausią svečią, iškvietė į sceną pakalbėti. Čia vėl kiek nukrypsiu į šalį. Prieš išvykdamas iš Tabor Farmos, telefonu kalbėjausi su p. Barzduku iš Cleveland, Ohio, Amer. Liet. Bendruomenės pirmininku, kai kuriais Bendruomenės reikalais ir ta proga pasisakiau, kad netrukus išvykstu tolimesnių lietuvių aplankyti Australijoje. Jis paprašė ir mane įgaliojo, kad nuvykęs pasveikinčiau N. Zelandijos ir Australijos lietuvius Amer. Liet. Bendruomenės vardu. Tą dabar ir galėjau padaryti.

Taipgi prieš išlipant iš laivo, atvykus į Sidnėjų, laivo vadovybė man pristatė kitą min. B. K. Balučio laišką iš Londono. Šiame laiške, tarpe kitų dalykų, jis man rašė: "... specialiai prašau ir įgalioju Tave perduoti mano sveikinimus Australijos ir N. Zelandijos lietuviams, nes aš pats pas juos nuvažiuoti negaliu, ligi šiol neturėjau progos ir nesitikiu, kad ji greit susidarytų". Tad perdaviau ir bičiulio Balučio sveikinimus.

Buvo tikrai gera tokioje tolybėje nuo gimtinio Lietuvos krašto čia matyti taip gausų susirinkusių lietuvių būrį. Veidai daugiausia buvo vidutinio amžiaus žmonių, bet nemažai buvo ir jaunuolių ir visai mažų vaikučių, jau čia gimusių. Visi atrodė sveiki, stiprūs ir gerai nusiteikę. O po koncerto prasidėjo pasikalbėjimai, kuriems nebuvo galo.

Visi klausinėjo apie Amerikos lietuvių gyvenimą. Mėginau atsakinėti, bet pagaliau pareiškiau: — kas galite, ateikite į estų namus ateinantį šeštadienį, tai tuomet padarysiu platesnį pranešimą ir priedo parodysiu spalvotą kalbantį filmą apie Amerikos lietuvių kultūrinį gyvenimą Chicagoje per velykinio **Margučio** lukštą...

Tame pat vakare susitikau vietinį lietuvių katalikų kleboną kun. Petrą Butkų. Labai mielas žmogus ir kunigas, kuris gerai sugyveną su visais Sidnėjaus lietuviais. Kun. Butkus prašė, kad visiems jo pažįstamiems perduočiau linkėjimus.

* * *

Po to pradėjau lankyti Sidnėjaus lietuvius. Čia man be galo daug padėjo p. Daukus, kone kasdien atvykdamas viešbutin manęs pasiimti.

Pats Sidnėjaus miesto centras nėra didelis, bet aplink miestą yra plačios apgyventos apylinkės, kurios nieku nesiskiria nuo paties miesto, tik atskiri vis skirtingais vardais pasivadinę rajonai. Sunku man būtų išminėti visus lietuvius, kurios aplankiau ar buvau šiaip susitikęs, dovanosite, jei manė atmintis nebėra tokia aštri, kad galėčiau tvirtai atsiminti kiekvieną naujai sutiktą pirmą kartą gyvenime žmogų. Tad gal daug ko nebepaminėsiu, bet norėjau atskirai pažymėti pp. Protus, Jonaičius, Reisgius, Jarembauskus...

Gruodžio 11 d. aplankėm senus Sidnėjaus lietuvius — p. A. Baužę ir jo šeimą. Jie jau prieš 20 metų čia atvykę, berods, vieni iš pirmųjų lietuvių Sidnėjuje. Turi gražų namą ant kalno, tikrai puikiai įrengtą. Šalia savo buto, dar tris kitus butus išnuomoja. Čia susirinko į svečius nemažas lietuvių būrelis, taipgi buvo dar du ir vadinamos senosios kartos ateiviai, tai — Jonas Kelertas ir Ksaveras Skėrys. Buvo man labai įdomu išgirsti K. Skėrio pasakojimus iš senųjų knygnešių laikų Lietuvoje. Iš naujųjų ateivių čia nemaža teko kalbėtis su pulk. V. Šliogeriu, ir temos lietė jau naujesnius laikus — mūsų laisvės kovas ir dabartinės mūsų rezistencijos pastangas prieš bolševikinę okupaciją.

Pats A. Baužė turi gražią lietuvišką šeimą. Išaugino sūnų ir dvi dukras, kurių viena jau ištekėjusi ir turi mažą kūdikį. Visi kalba lietuviškai. Ponas Baužė ta proga prašė persiųsti linkėjimus Jonui Bildušui Chicagoje.

Vėliau buvome vaišėse pas p. Jurg. Reisgį, Klaipėdos krašto lietuvį, kur taipgi buvo susirinkę daugiau tautiečių. J. Reisgys buvo pasikvietęs savo kaimyną fotografą, kuris nutraukė mūsų paveikslus ir man kelis įteikė atsiminimui. Kaiką pasiunčiau Jurgis Reisgys čia yra vienas iš veiklesnių lietuvių visuomenininkų.

(Bus daugiau)

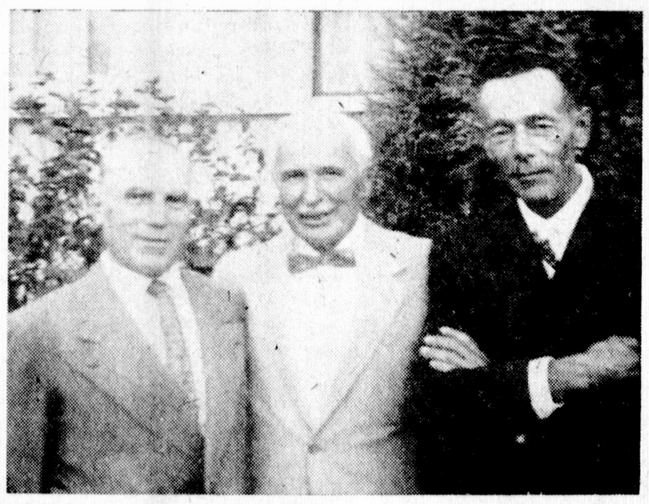

J. J. Bačiūnas Sydney mieste pas Australijos Lietuvių Bendruomenės garbės narį A. Baužę. Dešinėj Australijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas St. Kovalskis.

MUZIKUI JONUI J. KAMAIČIUI MIRUS

(Kaip ir atsiminimas)

Neperseniai atėjo žinia iš anapus geležinės uždangos, kad Marijampolėje 1957 m. rugsėjo mėn. 14 d. pasimirė muzikas Jonas J. Kamaitis. Jis paprastai yra žinomas Juozo vardu, bet pats visuomet primindavo esąs Jonas J. Kamaitis jau paskutinis iš buvusio neskiriamo trejeto jo amžininkų, mokslo draugų, Antano Vaičiūno ir Jono Bendoriaus. Dėl savo būdo savybių ir pasirinkto darbo J. Kamaitis, galbūt, mažiau visuomenei buvo ir tebėra žinomas už kitus muzikus jo kolegas, kaip J. K. juos vadindavo. Tačiau jo gyvenimo filosofija yra įdomi, o nuveiktas darbas svarus, giliai grimzdęs į mūsų tautos rūmų pamatus, žinoma, turima galvoje iki bolševikų antplūdžio. Kadangi ir čia yra gerokas būrys jo buvusių mokinių, choristų ir kolegų mokytojų, gal bus kai kuriais atžvilgiais įdomu J. K. prisiminti.

Kilimo zanavykas - užnovietis, sintautietis. Zanavykai, kiek teko pažinti, gal lėčiausio būdo negu kitų Lietuvos kraštų žmonės, nenoriai, atrodo, kalbą, užkalbinti dažnai linkę atsakyti puse žodžio, konservatoriai, pasižymį darbštumu, o jų kraštas viensėdžių-sodybų gražumu, (kurių, žinoma, dabar nėra). Tai kraštas, kuris buvo laikomas Lietuvios kviečių aruodu.

Tipingo zanavyko būdą paveldėjęs ir J. K. Tėvai turėjo Sintautuose daržą, pirkią ir batų dirbtuvėlę. Iš vaikystės girdimi Sintautų varpinės varpai, kaip pats J. K. pasakodavo, pradėjo darytis jo dienos palydovai, kurie prisidėjo prie nulėmimo jo profesinio kelio. Įsijautimas bažnyčioje į vargonų muziką, siūbuojantį giedojimą, yra buvusi paskata pačiam pamėginti muzikantauti. Sintautiečio P. Vaičaičio poetinis palikimas ir ten pat išdygęs jo kapas, V. Kudirkos Zanavykų kraštą paliestas kelias iki Kudirkos Naumiesčio kapų, nejučiomis surišo J. K. tam tikru įpareigojimu.

Pirmoji muzikinė praktika ir teorija įgyta Sintautuose. Toliau Naujalio vargonininkų kursai Kaune ir konservatorija Varšuvoje. Nepriklausomybės pradžioje ("kad kam nors tikčiau") išvyksta į Leipcigą ir ten gilina chorvedybą, kompoziciją ir vargonus.

Pagrindinis J. K. yra mokytojas, pedagogas mokyklų-gimnazijų chorų dirigentas. 1925 m. galutinai įsitvirtinęs Marijampolės Rygiškių Jono mišrios gimnazijos (vėliau, ją perskyrus, berniukų gimn.) ir Mokytojų Seminarijos muzikos mokytoju ir chorų dirigentu, per netrumpą tenai darbo laiką įrodė, kad čia yra jo svoris ir darbo prasmė.

J. K. imponuojančia išvaizda, taktiškumu, rimtumu, tvarkingumu, darbštumu, geru pavyzdžiu teigiamai veikė jaunimą. Giliu dėstomojo dalyko mokėjimu, išsilaikydamas reikiamoje mokytojui aukštumoje, pasidarė nesugriaunamas autoritetas, apgaubtas tam tikro orumo. Kažką slepiąs savyje labai senovišką, pagoniško, neatskleisto daugeliu atžvilgių, ją nepažįstantiems buvo mįslė, bet mįslė perdėm lietuviška.

"Lietuvių mokykla reiškiasi ir gieda lietuviškai", — sakydavo J. K. Ir iš to taško pradeda veiklą. Jo nusistatymą rėmė buvęs gimnazijos direktorius, (miręs Sibire) A. Daniliauskas, tai nesunku buvo padaryti toje srityje perversmas. Išnyko iš buvusio repertuaro abejotinos vertės ir lietuviškumo dainos, iš bažnytinio giedojimo per moksleivių pamaldas buvę įterpti lotyniški tekstai. Apskritai, repertuaras parenkamas rūpestingai, dalykai dažniausiai švelnios, gilios nuotaikos, būdingiausio, gražiausio teksto liaudies dainos, ar šiaip lietuvių kompozitorių kūriniai. Sasnausko — ypač neapseidavo be "Kur bėga Šešupė". Kas būdinga, kad visuomet dainuodavo šį, retai kitų chorų dainuojamą posmą:

"Nuo lenkų rubežiaus, nuo
rusų ir prūsų
Per amžius gyveno mūs narsūs
tėvai.
Ir šventąją žemę išlaikė jie
mūsų,
Įsakė ją ginti ir mirti laisvai.
Tų rubežių neužleisim nuo
rusų ir prūsų,
Ir mylėsim ir apginsim šalį
bočių mūsų!!!

Kiti mėgiami autoriai — Naujalis, Čiurlionis, Žilevičius, Šimkus, Banaitis ir tolygūs. O Bendoriaus "Oi ko jūs liūdit..." nepaprastai įspūdingai skambėdavo.

Niekados neišvesdavo scenon apyžalės medžiagos. Kiekviena daina (pats dainas mėgdavo vadinti giesmėmis) išbaigtai paruošiama; smulkmeniškai išgražinama, išniuansuojama, išryškinamas pobūdis ir dvasia. Ištvermė, atkaklus siekimas numatyto dainos atlikimo lygio duodavo norimų rezultatų. Choras dainuodavo, dažniausiai, atmintinai, besąlyginai sekdamas dirigentą.

Nepalaužiama sąlyga darbo našumo ir gero atlikimo yra buvusi drausmė. Be jokių nuolaidų siekė drausmę įvesti ir įvedė. Dainininkai, eidami į repeticiją, žinodavo, kad pašalinius dalykus reikia palikti už durų. Tegu pamėgina bandymų metu užsižiopsoti ar kalbėtis! Koncerto metu nesivaržydavo padaryti pastabą publikai, jei pasireikšdavo, kad ir mažas nenusiteikimas pagarbiai meno-dainos atžvilgiu laikytis. Neduok Dieve, jeigu kas užsirūkė! Sakydavo, kad kiekvienas, čia ateidamas, turėjo žinoti, ko atėjo. Jeigu rado ne tai, ko tikėjosi, ar pasijuto ne ten pakliuvęs, kur norėjęs pakliūti, tyliai teišeina, mes palauksime, bet tenedaro netvarkos. Taip sudraustai publikai likdavo viena išeitis — susigėsti ir nurimti. Tokiu būdu ir toji Marijampolės visuomenės dalis, kuri kartais šiuo atveju nusikalsdavo, buvo pripratinta ir įsąmoninta korektiškai laikytis. Liūdnuose — mirties ar panašiuose minėjimuose neleisdavo ploti, arba įspėdavo. Plojimas reiškia "gerai, kad numirei, ar žuvai, tai aš dabar turiu progos ir malonumo programa pasigėrėti, bet ne momentą pagerbti. Reikia suėjimuose menudaina aukštėti netik programos dalyvius bet ir susirinkusius ją išgyventi".

Kiek perėjo per J. K. chorus berniukų ir mergaičių, vėliau tapusių vyrais ir moterimis, kiek surengta per ilgą jo darbo laiką mokyklų, miesto ir tolimesnėse Lietuvos ribose įvairiausiomis progomis gerų koncertų, nesuskaičiuosi. Juos gausiai lankydavo visuomenė ir niekad nėra buvusi apvilta. Šiandien, čia atsidūrę jo chorų dalyviai, pamiršę reiklumą, kietą ranką, mini jį geru žodžiu ir didžiuojasi

Kai buvo Šv. Ministerijos įvestos (rodos 1937 m.) tarpgimnazijų chorų varžybos, J. K. su Rygiškių Jono berniukų gimnazijos choru laimi Vilkaviškyje apygardinėse varžybose pirmąją vietą, o baigiamose Klaipėdoje "tik" antrąją, nes choras, beplaukiodamas mariose, susirgo jūros liga.

(Bus gaudiau)

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rakandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkainavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS,
609 Society for Savings Bldg.
Telef.: MAin 1-1773
Rezidencija: PENINSULA 252

GLAMOR GALS OF THE MET (left to right): Lucine Amara, Rosalind Elias, Rise Stevens, and Blanche Thebom.

Metropolitan opera šį pavasarį Clevelande lankysis 33-čią kartą. Pastatymai bus nuo balandžio mėn. 21 iki 27 d. Public Hall salėje.

TILTAS

R. SPALIS

Visą laiką virė mūsų nedidelis kaimelis, nes čia, kalnų papėdėje, susikirto keliai, vedantieji iš Austrijos į Bavariją. Čia visad galima buvo sumedžioti šiokių tokių žinių. Čia žmona klausinėjo vyro, vyras teiravosi žmonos, tėvai vaikų, vaikai tėvų, pusnuogiai drabužių, alkani maisto. Čia lengviau galima buvo parduoti ar pirkti, ir daugumas stengėsi įsikurti netoli šito patogaus centro. Rodos, tik keli mėnesiai praslinko nuo karo pabaigos, dar nepravėso patrankų vamzdžiai, neprasiskleidė dūmai, ir kryžiai nesuspėjo rodyti vietas kritusiųjų, kai gyvenimas, tartum toji oro pūslė, ilgai laikyta vandeny, dabar iššoko paviršiun aukščiau, negu jai skirta ir skubėta gyventi, tartum kiekviena ateinanti valanda būtų buvusi paskutinė.

Jungėsi bendram gyvenimui mažai pažįstami žmonės, susitikę vos prieš savaitę kitą; stovyklų veikiamos, skyrėsi senos poros; prieš savaitę kitą nieko neturėję vartydavo tūkstantinėmis, pamindami po kojomis įstatymus ir maisto korteles, kūrėsi bendruomenės, kilo nauji, seni vardai, pavardės.

Šitame ieškojimo, idealizmo, purvo, klaidų bei pastangų laikotarpyje prie mano pokario slenksčio atsistojo Utulis. Jis buvo dar tokiomis pat spindinčiomis, pasitikinčiomis akimis, kaip kad įpratęs buvau matyti jį kaimo mokykloje pirmame suole. Nei okupacija viena ir kita, nei pagavimas ir prievarta įbrukimas į kariuomenę, nei sunkūs metai nepaveikė jo jaunystės, pasitikėjimo į gėrį, į žmogų. Jis ir dabar stovėjo prieš mane savotiškai laimingas, nuoširdus, neturįs ko neapkęsti, ar kam grasinti. Kartu su juo, rodos, dalis saulėtos Lietuvos žvilgterėjo į mano mažą niūrų kambarėlį.

Nei manęs jis ieškojo, nei tėvų, kurių buvo netekęs per pirmąjį vežimą, nei mylimosios, bet draugo. Kaip nesistengiau sulaikyti jį ilgėliau pas save, bet jis nerimo. Jo akys švietė ekstaze, paminėjus tą svetimąjį. Rodos, jų rankų susitikime grįš taika į širdis, užsimiršimo bedugnėn nusineš vargai, šviesesnė viltis praskaidrins sutemas ir tremties dienas.

Trumpos vakarienės metu, tarp įvykių plaukiančių iš dar garuojančios praeities, širdyje turėjau pripažinti, kad tas Utulio draugas graži asmenybė. Buvęs Lietuvos kariuomenės viršila, paskutiniais karo metais patekęs į vokiečių kariuomenę, dėka savo sugebėjimo, šalto proto, dažnam išgelbėjo gyvybę ir išvedė iš visų spąstų. Doras, sąžiningas rišo kiekvieną prie savęs, bet Utulis tapo jo tikras brolis. Abu ūkininkų vaikai, abu tokios pat tyros širdies, nors ir metų skiriami, susipynė kaip svajotojai vijokliai to paties dangaus ir skaidrios srovės užauginti. Tik paskutiniąją karo savaitę juodu jėga buvo perskirti. Vienas išvežtas į šiaurę, o kitas atsidūrė pietuose. Karui pasibaigus, laimingai ištrūkus iš uniformos, abu dėjo pastangas sužinoti apie vienas kitą ir, kai pagaliau Utulį pasiekė žinia, kad jo draugas gyvas ir sveikas čia pietuose, žinoma, tuoj viską metęs, visą savo turtą sudėjęs į mažą maišelį, atskubėjo į šių kalnų papėdę.

Žinojau vaikino minimą vietovę, tai už trisdešimties kilometrų nuo mūsų kaimelis, girdėjau, kad ten gyvena keletas lietuvių, bet kas ir kaip, niekad nesidomėjau, tad ir dabar negalėjau patvirtinti, ar ten minimasis randasi ar jau seniai patraukęs kitur.

Įkalbinėjau atvykusįjį pasilikti, pernakvoti, žadėjau kitą dieną pasiteirauti, sužinoti, kad Utulio kelionė nebūtų veltui, bet jis užsispyrė, lyg jaunamartę palikęs. Kas ir tie trisdešimt kilometrų jam, jei ten, sakoma, jo draugas esąs. Kam laukti nakties ir abejoti, jei jau rytą, jei laimė lems, jie galėsią pulti vienas kitam į glėbį. Mačiau, tuščios mano pastangos, tad, vos įprašęs keletą sviestainių paimti kelionėn, netrukus mojavau atsisveikindamas. Ilgai akimis lydėjau tolstantį tarp bekylančių rūkų, kol pagaliau jis ištirpo žalių miškelių fone.

Kitą dieną Utulis negrįžo, ir jau buvau tikras jį suradus savo draugą, kai trečią dieną, jau į vakarą, mano didžiausiam nustebimui nuvargęs, dulkėtas Utulis antrą kartą atsistojo ant mano slenksčio. Jau vieno žvilgsnio pakako patirti, kad įvyko kažkas nemalonaus, bet sutramdžiau save, neparodydamas spėjimo, apsimečiau, kad jo pasirodymas man yra visai natūralus, nekeliąs įkyrių klausimų, tad tik nurodžiau ranka į vidų ir, susukęs papirosą, ramiai paklausiau:

— O dabar kur manai traukti?

— Į šiaurę, — uždusęs atsakė.

— O kaip tas tavo draugas, sveikas?

— Sveikas.

Pasižiūrėjau į jį atidžiai.

— Palik pas mane keletai dienų. Čia ir oras geras, ir gerų žmonių turime, tikrai pavyks įsukti tave į globojamųjų sąrašą. Be to, būsi arti savo draugo. Kaip?

— Nee... dėkui... Ar galiu šį vakarą išvažiuoti?

Pačiupau jį už pečių ir, pastūmęs į vidų, užtrenkiau duris.

Jei ką užmušei ar apiplėšei, bėk. Šimtas kilometrų iki kito mazgo, jei per kvailumą skubi, tai lauk rytojaus. Dešimtą iš čia išeina traukinys į šiaurę.

Jis buvo nusivylęs, bet nesipriešindamas prisiglaudė kampe ir, tik dabar pastebėjau, kad jis grįžo be savo turto, be maišelio ant pečių. Nieko nesuprasdamas, įtraukiau jį į eilinį pokalbį ir žodis po žodžio, bevalgant, berūkant, vis labiau atsirišo mūsų liežuviai. Utulis nesimokė psichologijos, logikos, nežinojo jų visų plonybių, bet iš jo tiesių žodžių, iš jo atsakymų į mano mėtytus suktus klausimus, patyriau daug ir sudariau apytikrį vaizdą.

(Bus daugiau)

Peenemiundės baltieji pirštai

Didžiausias karo įvykis

Vertė L. S.

Ką veikia vokiečiai Peenemiundėje? Britų slaptajai žvalgybai kelis metus tai buvo paslaptimi. Kad anglai be jokių pastangų gavo į tai atsakymą — tą jie patys pavadino "didžiausiu antrajam Pasauliniam kare neišaiškintu įvykiu".

Sidney Cotton jaučia smarkiai plakančią širdį. Skubiai atplėšia voką ir motorų ūžesyje skaito. Rašte pranešama, kad nuo šio momento visiems privatiems užsieniečių lėktuvams uždraudžiama skraidyti virš Vokietijos. Cottons "Lockheed" turi per 24 valandas kraštą apleisti. Skridimo kelias yra nustatytas. Nukrypimas nuo jo reikštų apšaudymą iš priešlėktuvinės artilerijos.

Gaunamas startui leidimas. Robert Niven paleidžia motorus. Nustatytas kursas, nustatytas aukštis. Tik ties vokiečių-olandų siena Cotton ir Niven atsikvėpia. Cotton rodo apačion. Ten matosi išplaukimui pasirengę vokiečių karo laivai...

Po poros dienų vokiečiai įžygiuoja Lenkijon. Dabar britų admiralitetui būtinai reikalingos Vokietijos pakrančių oro nuotraukos. Pirmasis lordas, Winston Churchill, pasikviečia Winterbotham. Slaptosios žvalgybos karininkas daro savo pasiūlymus. Tačiau Anglija dar nekariauja.

Frederick Winterbotham vyksta į Heston aerodromą pas Sidney Cotton. Šis sutinka. Kaip ir paprastai jis skrenda kartu su Robert Niven. Skridimo tikslas — Wilhelmshaven. Tai pavojingas uždavinys. Jei juodu patektų į vokiečių rankas, be abejojimo, būtų sušaudyti, nes jų veiksmas yra prieš karo teisės nuostatus. Tačiau nuotraukas pasiseka padaryti priešo nepastebėtiems. Jau sekančią dieną Anglija paskelbia Vokietijai karą.

Po dviejų savaičių Londone jauna anglė apsivelka Moterų Pagalbinio Korpo uniformą. Ji pradeda dirbti telegrafiste bombonešių komandos vyriausioje būstinėje. Jos vardas: Miss Contace Babington Smith.

Tuščios vaizduotės padaras"

Taigi Cotton "misija" Peenemiunden nepasisekė. Majoras Sandys piktas uždengia ploną, vien netiksliais spėliojimais užpildytą, bylą. Prasidėjęs karas sugriovė jo visus apskaičiavimus. Peenemiundės oro nuotraukos būtų buvę svarbios kortos jo rankose. Aukštuose britų kariuomenės štabuose vis dar yra daug abejojančių. Jiems vokiečių slaptųjų ginklų tyrimo ir gamybos centras Ušedom saloje tėra tuščios vaizduotės padaras.

Anglijos slaptosios žvalgybos štabe, kuriam priklauso Duncan Sandys, dirba jaunas astrofizikas Dr. V. R. Jones. Taip kaip Sandys, ir jis yra įsitikinęs, kad vokiečiai tame slaptame tyrimo centre dirba prie tolimo veikimo raketų išvystymo. Jis su įdomumu sekė jų mokslinius straipsnius šia tema jau Aberdeeno universitete. Reikšmingiausia buvo Wernher von Braun dizertacija apie "skystu kuru varomas raketas". Tačiau paskutiniųjų kelių metų bėgyje jokia nauja žinia nepasiekė Anglijos.

— Kiek toliau jie yra dabar ten pažengę? — galvoja Jones.

— Mes turime įšmugeliuoti Peenemiundėn savo patikėtinius. — Britų slaptosios žvalgybos centro štabe — Whitehall Sandys ir Jones tyrinėja Europos agentų paskirstymo planą. Geriausia iš Prancūzijos. Tačiau prieš tai, negu per Paryžiaus patikėtinį užmezgamas kontaktas, ant Sandys rašomojo stalo atsiranda sensacingas laiškas. Tik kelios eilutės iš Norvegijos. Susijaudinęs Sandys duoda skaityti savo kolegai Dr. Jones dešifruotą tekstą: "Siunčiu su specialiu pasiuntiniu svarbius davinius apie Peenemiundę. MA 2, Oslo".

Tamsa slenka ramia Baltijos jūra. Ji pasiekia Usedom salą ir greitai paslepia kariuomenės bandymo stoties rajoną Peenemiundėje. Mokslininkai ir technikai dar dirba, tačiau joks šviesos spindulys neprasiskverbia iš laboratorijų ir dirbtuvių. Viskas stropiai užtemdyta. Vienas iš profesorių atsiprašo savo kolegas. Jis nori baigti darbą: jam skaudanti galva. Vis ta senoji migrena.

Pasiekęs gyvenamąjį baraką profesorius stipriai užtemdo savo kambarėlio langą. Stropiai patikrina ar veltinio juostos pilnai prigulusios. Jis žvelgia į laikrodį. Jam laikas! Skubiai išima iš spintos ryšulį antklodžių. Trys ar keturios jų susiūtos viena ant kitos. Jis pakišą galus po matracu, pasiima savo stiprų radijo aparatą ir palenda po antklodėmis.

Profesorius įtemptai klausosi. Jis sukinėja ir ieško. Aparate švilpia, knaksi, pavieniai žodžiai, pavieniai muzikos tonai. Čia turi būti. 464m/647kHz, britų siųstuvas vokiečių kalba. Priešo siųstuvas! Ar ir šiandien pasigirs aštuoni pianino taktai iš Haydeno "La Roxelane"? Iki šiol tai buvo radijo BBC signalas vokiškajai programai.

Tačiau tuoj pat turėtų pasigirsti ir kitas signalas. Taip buvo laišku sutaręs vokiečių profesorius su anglais. Ir iš tikrųjų, — štai ateina sutartas ženklas. Vyras po antklodėmis girdi visai aiškiai. Porą kartų anglai pakartoja naująjį signalą. Profesorius Peenemiundėje žino: jo pirmasis laiškas pasiekė konter-admirolą H. Boyce, laivyno attache pavaduotoją Oslo mieste. Sutartas to patvirtinimo signalas per radiją, taip kaip vokietis pasiūlė, buvo perduotas minutės tikslumu.

Vyriškis išlipa iš lovos, sutvarko anklodę, pastato radiją senojon vieton ir pradeda rašyti mašinėle. Kiekvieną kartą, kai jis ima naują ploną oro pašto popieriaus lapą, sudegina atitinkamą užrašų dalį. Laikas nuo laiko nuvalo mašinėlės raides specialia gumos pavidalo mase, kad niekas negalėtų įrodyti, kaip dažnai kuri raidė buvo panaudota.

Profesorius rašo viską, ką jis žino. Tačiau kodėl jis tai daro? Anglai jo nepapirko. Jie net nepažįsta jo. Jis kreipėsi į juos, pasisiūlydamas sekančiame laiške viską papasakoti, kas jam žinoma apie slaptųjų ginklų programą. Už to slepiasi — ir tai yra vienintelis faktas — nusivylimas hitleriškąja Vokietija.

Jis dirba Peenemiundėje prie radaro sistemos aparatų išvystymo. Tiksliai aprašo visas smulkmenas Y-aparato, kuris skiriamas aviacijos nakties puolimams. Tuo jis suteikia anglams svarbius davinius, patobulinimui jų pačių Rotterdam — instrumentui, kurio pagalba taip tiksliai vėliau Vokietijoje krenta bombų kilimai. Be to, vokietis aprašo bandymo stotį didžiosioms raketoms ir turbinos varomą, savarankiškai skrendančią bombą.

Šis laiškas su formulėmis, matematiškais daviniais, piešiniais, staiga nuplėšia uždangą nuo vokiečių slaptųjų ginklų. Šiuo keliu britai gavo patikimas informacijas, už kurias jie būtų mielai sumokėję milijonus. Bet tai nekainavo jiems nei vieno peno.

Oficialioje Royal Air Force karo istorijoje šis vokiečių mokslininko išdavikiškas laiškas yra pažymėtas kaip "Pranešimas iš Oslo". Įdomu, kad profesorius sugebėjo pašalinti visus pėdsakus. Jo vardas niekad nepaaiškėjo, — jo nežinojo ir anglai! Alijantų karo vadovybės nuomone, tai buvo "didžiausias neišaiškintas II-jo Pasaulinio karo įvykis".

Winston Churchill rašo: "To atsitiktinumo dėka mums pavyko vokiečių tyrimus Peenemiundėje žymiai užtęsti!"

(Bus daugiau)

BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

RAY T. MILLER JR.
CANDIDATE FOR
STATE SENATOR
4 YEAR TERM

DEMOCRATIC PRIMARY MAY 6, 1958

Lietuvybės būklė Brazilijoje

Zenonas Bačelis, mūsų bendradarbis Brazilijoje

II

Vienas čia gyvenąs poetas-visuomenininkas JAV lietuvių spaudoje Brazilijos lietuvių koloniją pavadinto lietuvybės kapinynu. Tai, žinoma, perdėta ir iš to nereikia daryti išvados, kad čia jau iš viso nebėra lietuvių. Bet dar labiau nutolsta nuo tikrovės tie, kurie, atvykę čion trumpam vizitui, išsiveža įspūdį, kad Brazilijos lietuviai yra veiklūs, ir lietuvybė čia klesti. Tai panašu įspūdžiui, kurį išsiveža užsieniečiai iš Sov. S-gos, pamatę tik tai, ką propagandistai jiems parodė. Brazilijos lietuviai irgi turi ką parodyti. Jie turi savo spaudą, keletą organizacijų, ruošia koncertus, vaidinimus, parodas, minėjimus ir kt. Tačiau, giliau pažvelgus, įspūdis yra kitas.

Kokia yra dabar spaudos būklė? 1947 m. pasirodė pirmasis pokarinis lietuvių laikraštis "Žinios". Prieš keletą metų jis buvo vieneriems metams sustojęs, vėliau, rėmėjų atnaujintas ir palaikomas, išsilaikė iki praėjusių metų savaitiniu, vėliau dvisavaitiniu, tačiau, vietoj šventus jo 10 metų sukaktį, teko jį palaidoti. Jo vietą norima užpildyti mėnesiniu žurnalu, kurių čia lietuviai lig šiol neturėjo, bet kolonijos lietuviai jam lemia pirmtakūno likimą.

Katalikiškoji spauda tą laikraštį laikė vos ne komunistiniu. Atseit, jis buvęs smarkiai kairios pakraipos. Jo tiražas siekdavo apie 300 prenumeratorių. Vadinasi, kolonijos kairesnieji lietuvių, kurių yra apie pusė visų lietuvių, spauda nesidomi.

1948 m. pasirodė katalikiškosios srovės žurnalas "Mūsų Lietuva". Po dviejų metų, bandant išgelbėti nuo žlugimo, buvo pertvarkytas į to paties vardo savaitraštį. Jis tebėra gyvas, bet jo tiražas irgi skaičiuojamas tik šimtais. Jį išlaiko rėmėjai. Sprendžiant iš spaudos, tenka pripažinti, kad katalikiškosios srovės aktyvistai tesudaro tokį pat nuošimtį, kaip ir kairieji.

1949 m. K. Jūra pradėjo leisti humoro bei kritikos žurnalą "Garnį", bet po poros metų jis nebepasirodė. Pastaruoju metu J. Kaseliūnas pradėjo leisti vaikams bei jaunimui skirtą hektografuotą leidinėlį, pavadintą "Mūsų Popiečiai". Juo norima tęsti anksčiau jo tvarkytus sekmadienių popiečius vaikams, kuriuose jie būdavo mokomi kalbos, muzikos, dainų ir žaidimų.

Kitų spaudos leidinių nepasirodo. Jeigu kas išleidžiama, tai vien tik sava kūryba ir savo lėšomis.

Negeresni reikalai ir su organizacijomis. Bažnyčia, kaip priemonė ne tik religiniams bet ir tautiniams reikalams aptarnauti, daugiau turi reikšmės senimui ir visai maža jaunimui. Sekmadieniais bažnyčią lanko senimas ligi 300 asmenų. Metinių bažnytinių švenčių ir įvairių iškilmingų minėjimų dienomis bažnyčion atvyksta ligi 1000 asmenų. Tirščiau lietuvių apgyventuose rajonuose dažnai atliekamos kelerios pamaldos, bet jos lankomos negausiai. O provincijoje gyveną lietuviai savų kunigų veik nėra lankomi ir pasitenkina pamaldomis vietinėse bažnyčiose.

Lietuviškų organizacijų terasime tik Sao Paulyje ir Rio de Janeire. Rio de Janeiro lietuviai skaičiuojami tik šimtais, bet organizaciniu požiūriu, atrodo, geriau tvarkosi už Sao Paulio lietuvius.

Sao Pauly didžiausia organizacija yra šv. Juozapo Katalikų Bendruomenė, kuri su mišriu choru, ateitininkų organizacija, brolijomis ir seserijomis apima apie 500 lietuvių. Bendruomenė yra ne tik gausiausia, bet ir veikliausia organizacija. Ji išlaiko vienintelį Brazilijoje lietuvių chorą, kuris gieda pamaldų metu ir pasirodo viešai ruošiamuose koncertuose, talkininkauja visų organizacijų ruošiamoms parodoms, minėjimams ir reprezentuoja lietuvišką dainą brazilų parengimuose, kuriuose tenka dalyvauti tautinėms mažumoms. Be choro pasirodymų, bendruomenė rengia vaidinimus ir organizuoja tautinius šokius.

Bendruomenės veikla ypatingai pagyvėjo, atvykus į parapiją jaunam ir energingam kun. Šeškevičiui. Jam atvykus, vėl prasidėjo vaikų katekizacija lietuvių kalba. Jis subūrė jaunimą į ateitininkų organizaciją. Suorganizavo lietuvių kalbos bei lietuviškų dainų pamokas prie seselių Pranciškiečių gimnazijos bei mokyklos. Jo pastangomis, 20 metų praėjus nuo bažnyčios pastatymo, atsirado klebonija.

Antroji reikšmingesnė organizacija yra Brazijos Lietuvių Sąjunga, kuri narių teturi tik apie 50. Jos uždavinys — globoti buvusių lietuviškų mokyklų pastatus. Tos mokyklos buvo švietimo įstaigomis tik ligi Lietuvos okupacijos. Vėliau jose veikė brazilų mokyklos. Sąjunga duodavo tas patalpas nemokamai ir dar apmokėdavo brazilus mokytojus, nors lietuviški dalykai jose dėstomi nebuvo. Tik vakarais sąjungos pakviesti mokytojai dėstydavo lietuvių kalbos pamokas, į kurias susirinkdavo ligi 15 mokinių.

Kadangi mokykloms išlaikyti sąjunga turėjo sukelti lėšas iš lietuvių, o tose mokyklise nebuvo nieko lietuviško, pastaroji Sąjungos valdyba nuo tų mokyklų išlaikymo atsisakė. Lietuvių kalbos pamokos prie tų mokyklų, mokinių skaičiui sumažėjus iki keleto, buvo nutrauktos. Šiuo metu tik vienoje mokykloje, prie kurios gyvena mokytojas, yra tęsiamos lietuvių kalbos pamokos keliems mokiniams, o kitos dvi mokyklos stovi tuščios.

Sąjunga kaltina tėvus, nesiunčiančius vaikų į pamokas. Tėvai yra kalti, bet pamokų nutraukimas tuo negali būti pateisinamas. Praktika rodo, kad net ir be patalpų galima suorganizuoti vargo mokyklas, jeigu kuris nors įtakingas lietuvis ima veikti į tėvus. Vargo mokyklų pionierium reikia laikyti provizorių Juozą Lukoševičių, kuris pirmas tokią mokyklą įsteigė, subūrė keletą desėtkų vaikų ir išleido lietuvių kalbos vadovėlį "Tėvų kalba". Po jos atsirado dar dvi tokios vargo mokyklos.

Be minėtų abiejų organizacijų, yra dar trys, bet dvi jų teliko tik popieriuje, o trečioji visai nerodo jokios veiklos.

Ligi prieš porą metų visai nebuvo naudojami moderni priemonė radijas, kuriai nusamdyti reikia lėšų. Atvykus į Sao Paulį kun. Mikalauskui, tas reikalas pagerėjo. Jo iniciatyva buvo suorganizuotas pirmas lietuviškas radijo pusvalandis. Jam staiga mirus, šį reikalą tvarkyti pasiėmė kun. Ragažinskas, padedant nedideliam visuomenininkų kolektyvui. Tačiau tuojau pat atsirado antras radijo pusvalandis, kuris, pirmam nesustiprėjus, įnešė nesveikų varžybų. Antrasis pusvalandis dabar verčiasi veik išimtinai skelbimais, o pirmasis daugiau rėmėjų aukomis, kurios nėra gausios, ir todėl, norint išsilaikyti, tęks ir jam dalį programų užpildyti skelbimais.

Iš paviršiaus žiūrint, atrodo, kad Brazilijos lietuviai lietuvybei tiek pat dirba, kaip ir kitų kolonijų lietuviai. Tą įspūdį gali sustiprinti vietos ir užsienio spaudoje talpinamos išpūstos žinios. Pvz., prieš keletą metų viename JAV lietuvių laikraštyje buvo skelbiama, kad Sao Paulo lietuvių gimnazija ir pradžios mokykla turinčios 1250 mokinių. Turėta galvoje amerikiečių lietuvių seselių pranciškiečių su valdžios ir savivaldybės pagalba pastatyta pranciškiečių gimnazija Vila Zelinoje, kurioje randasi prie lietuvių bažnyčios jų tvarkoma pradžios mokykla.

Tos mokyklos yra braziliškos ir jose nieko lietuviško nėra. Nebent tiek, kad jas lanko Vila Zelinoje gyvenančių lietuvių vaikai. Lituanistikos dalykų jose rasime tiek, kiek jų buvo minėta anksčiau, kalbant apie kun. Šeškevičiaus darbus lietuvybei. Ligi jo atvykimo į Sao Paulį jose lietuvybės tebuvo tik gal ketvirta dalis to, kas dabar daroma.

Pačios pranciškietės prie to reikalo teprisideda tiek, kad jos, kaip lietuvės, nevaržo mokyklų patalpų naudojimo ir leidžia veikti Katalikų Bendruomenei daugiau, negu tai būtų leista kitose mokyklose su brazilų administracija.

(Bus daugiau)

BOSTON

LAISVĖS VARPO MECENATO PETRO VAIČIŪNO PAGERBIMAS

Naujosios Anglijos Lietuvių kultūrinė radijo programa "Laisvės Varpas", veikianti jau 4 metus, yra nekomercinė, tautinė, kultūrinė radijo programa, kuri gaivina lietuvių dvasią, žadina tėvynės meilę lietuvių širdyse. Ši radijo programa lietuviškosios visuomenės yra mėgiama, vertinama ir remiama.

Vienas žymiausių tos tautinės, kultūrinės radijo programos rėmėjų yra Petras Vaičiūnas, kuris yra jau paaukojęs Laisvės Vapo radijo programai 500 dolerių ir be to kasmet apmoka Lietuvos Neprikla u s o m y b ė s šventės radijo programos išlaidas. Tas susipratęs senosios kartos lietuvis. Petras Vaičiūnas ateityje yra pasižadėjęs reguliariai remti Laisvės Varpo programą.

Laisvės Varpo vadovybė, vertindama Petrą Vaičiūną, suteikė jam mecenato vardą. Ta proga kovo mėn. 2 d. 5 val. po pietų, Lietuvių Tautinės Sąjungos namuose, 484 E. 4 St., So. Bostone, rengiamas banketas jam pagerbti.

Lietuviškoji visuomenė maloniai kviečiama šiame mecenato Petro Vaičiūno pagerbimo bankete dalyvauti.

J. Gedmintas,
Laisvės Varpo Valdybos sekretorius

LAIŠKAS REDAKCIJAI

Gerbiamas Redaktoriau,

Nežinau, ar kas atkreipė Jūsų dėmesį į klaidingą informaciją straipsny "Dr. J. Basanavičius tebėra gyvas ne tik mumyse, bet ir svetimuose", autorė Emilija Čekienė, Dirva Nr. 13, 58, kur pasakyta taip: "Medicinos srity dr. J. Basanavičius pasižymėjo, atrasdamas 1883 m. choleros vibrioną Indijoj. O 1890 m. jis pagamino turberkulinius. Tai buvo nuostabus ir labai darbštus vyras. Jo pašto ženklas turi motto-oras ir saulė yra džiovos priešai."

Šita ištrauka paimta iš biografijos Robert Koch (1843-1910) vokiečių gydytojo, bakteriologo, turberkuliozės, choleros ir kitų ligų bacilų sukėlėjų atradėjo, už ką jis gavo Nobelio premiją 1905 m. (žr. Liet. Encikl. t. XII p. 179). Galbūt ir pašto ženklas su minėtu motto buvo išleistas R. Kocho garbei, nors ir Basanavičiui buvo išleistas pašto ženklas, bet ar ten buvo tas motto, tikrai nepamenu.

Autorė sako, kad žinias paėmė iš gydytojų žurnalo "The New York Physician and American Medicine" (1958 m. sausio mėn. Nr. 6). Tai rodo, kad Amerikos gydytojų žurnalas deda nepatikrintas, klaidingas žinias. Dr. Basanavičiui nėra reikalo puoštis svetimais nuopelnais, jis nusipelnė lietuvių tautai, kaipo mūsų atgimimo žadintojas ir tuo pasiliko nemirtingas.

Su pagarba

Dr. V. Tercijonas

TIKRAI SKAIDRUS TAIP, KAIP SKAIDRUS STROH'S STIKLAS...

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

STROH'S ALUS

yra lengvesnis, šviesesnis, daugiau gaivinantis, nes jis yra ugnim verdamas prie 2000 laipsnių!

Pirmas paragavimas jums pasakys... jūs niekad neragavot tokio alaus, kaip Stroh's. Ir jūsų paragavimas bus teisingas, nes joks kitas alus nėra daromas kaip Stroh's. Tai verdamas alus. Pabandykite Stroh's. Jis jums patiks. Buteliuose, 12 uncijų dėžutėse ar bare!

Jums patiks UŽ VIETINES KAINAS! Stroh's Šviesesnis!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Mich.

DETROITO LIETUVIAI

LB RINKIMŲ REIKALU

Rinkimams į JAV LB Tarybą ir PLB Seimą Detroito Apylinkėje pravesti sudaryta rinkimų komisija: pirm. Emilija Kutkienė, sekr. Vladas Staškevičius, nariai — Juozas Petrauskas, Elvyra Plečkaitytė ir Juozas Radzevičius.

Detroito LB Apylinkės Valdyba

JAV LB Tarybos narių ir Pasaulio Liet. Bendruomenės Seimo atstovų rinkimai įvyks balandžio 27 d.

Bendruomenės nariai kviečiami neatidėliojant sudarinėti renkamų į Tarybą ir Seimą kandidatų sąrašus ir juos siųsti JAV LB Vyr. Rinkimų Komisijai (Č. Staniulis, 21100 Fairview Dr., Dearborn, Michigan). Sąrašai turi būti gauti ne vėliau kaip š. m. kovo 10 d.

Rinkti gali visi pilnateisiai lietuviai, užsidokėję solidarumo mokestį ir įtraukti į LB apylinkės sąrašą, ne jaunesni kaip 18 metų amžiaus.

Kandidatu į LB Tarybą ir PLB Seimą gali būti kiekvienas į LB sąrašus įtrauktas narys ne jaunesnis kaip 25 metų amžiaus.

Kandidatų sąrašus gali siūlyti ne mažiau kaip 10 rinkikų.

LB Tarybos kandidatų sąraše gali būti ne daugiau kaip 20 kandidatų, PLB Seimo kandidatų sąraše — ne daugiau kaip 41.

Kandidatų sąrašuose turi būti: a) nurodyta, kad tai yra kandidatų sąrašai šiems rinkimams, b) įrašyta kandidato pavardė, vardas, amžius, profesija ir adresas, c) kandidato parašas, kad sutinka būti renkamas į LB Tarybą arba PLB Seimą ir kad atitinka renkamųjų reikalavimus, d) duota kandidatų siūlytojų pavardės, vardai, amžius ir adresas, e) siūlytojų parašai, kad jie atitinka rinkikų reikalavimus, f) kas yra įgaliotas siūlytojų sąrašui atstovauti susižinojimo reikalu. Siūlytojas ir kandidatas tegali pasirašyti viename Tarybos kandidatų ir viename Seimo kandidatų sąraše.

Visais rinkimų reikalais prašoma kreiptis į Apyl. Rinkimų Komisijos sekretorių V. Staškevičių, 7130 Webb, Detroit 4, tel. TE 4-0223.

Detroito LB Apl. Rinkimų Komisija

"KAZIUKO MŪGĖ"

Šv. Kazimiero šventės proga kasmet Vilniuje tris dienas tęsdavosi didelis turgus, įprastas vadinti "Kaziuko mūge". Manoma, kad šis prekymetis atsirado nuo tų laikų, kai šv. Kazimiero palaikai buvo perkelti į Vilniaus katedrą ir ten sutraukdavo labai daug maldininkų.

"Kaziuko mūgę" skautės pradėjo ruošti ir šiame krašte. Pernai labai sėkmingai tokia mūgė buvo suruošta Bostone ir Clevelande, aišku, kad tie vienetai ruoš ją ir šiemet. Būtų gera, kad šis gražus paprotys apimtų visus skautų vienetus.

"Kaziuko mūgei" visu stropumu šįmet ruošiasi ir Detroitas. "Gabijos" ir "Baltijos" tuntų skautai smarkiai dirba, norėdami kuo daugiau savo rankų darbų išstatyti mūgėje. Mūgė įvyks kovo 23 d. buv. Lietuvių svetainės salėje. Visą dieną mūgėje veiks ir kinas, bus rodomi lietuviški filmai. Veiks dvi loterijos. Kiekvienas atsilankęs galės ir apžiūrėti ir įsigyti įvairių skautiškų-lietuviškų darbelių.

Skaučių-tų vadovai atlieka didelį darbą, tinkamai užimdami vaikus ir kartu per praktiškus darbelius arčiau supažindindami juos su mūsų liaudies menu. Reikia tikėtis, kad ir lietuviška visuomenė nebus abejinga, ir šią dieną visi atsilankys pas skautus pabendrauti ir pasižiūrėti jų darbų rezultatų suruoštos "Kaziuko mūgės". Savo atsilankymu paremsite skautiško jaunimo darbą ir sustiprinsite lietuviško auklėjimo pastangas.

K. Kodatienė

VERONIKA ČERNIENĖ TELEVIZIJOS PROGRAMOJE

Vasario 7 d. 9 val. ryto ponia V. Černienė Flinto Lee Murray programoje 10 min. pasikalbėjime su programos vedėja, dėvėdama tautinius rūbus, gražiai reprezentavo lietuvius. Trumpai nupasakojo mūsų tautos istoriją: didingus karalių laikus, nepriklausomos valstybės laikotarpį ir dabartinį pavergimą. Laisvą Nepriklausomybės šventės šventimą šiame krašte ir jos žlaudimą dabar švęsti tėvynėje.

K. K.

IŠ ŠACHMATININKŲ VEIKLOS

Vasario 22 d. Detroito "Kovo" šachmatininkai turėjo antrąsias draugiškas varžybas su vietos ukrainiečiais. Žaidžiant dešimčia lentų, rungtynės baigėsi lygiomis (5:5). Lietuviams taškus pelnė: V. Kutkus, K. Saudargas, M. Gilvydis, J. Gilvydis ir S. Garliauskas.

Pirmasis susitikimas su ukrainiečiais vasario 8 d. baigėsi lietuvių nenaudai, 2:3. Šiose rungtynėse lietuviams taškus pelnė meisteris K. Škėma ir R. Juozapaitis.

SKAUTAI

• Hartfordo Šatrijos skaučių v-jos vietininke paskirta vyr. skltn. L. Jucėnaitė, 115 Hungerford St., Hartford 6, Conn.

Rytinio rajono Vyresn. Skaučių skyriaus vedėja paskirta vyr. skltn. L. Petrauskaitė.

• Vasario 16-sios proga Brolijos vadai ir rėmėjai apdovanoti garbės ženklai. Ordinu **Už Nuopelnus** — psktn. R. Kezys, New Yorke, psktn. R. Pakalnis, Waterbury, psktn. P. Molis, Worcestery, psktn. J. Raškis, Hartforde, sk. rėmėjas St. Dapkus, Toronte. **Pažangumo** žymeniu — pskltn. A. Biėnas, Elizabethe.

• Omahos v-jos vietin. sktn. kun. L. Musteikis, jo patiės prašymu atleistas iš pareigų nuo vasario 1 d. Naujuoju vietininku paskirtas sktn. Juozas Sakalas.

• Hartfordo Tėviškės v-jos vietin. ps. Pr. Bernotas, jo paties prašymu atleistas iš pareigų. Vadeivai tarpininkaujant, naujuoju vietininku patvirtintas psktn. Vyt. Zdancevičius.

• Liet. Skautų Brolija suderino savo rajonų sritis su sąjunginiais rajonais. Pirmojo JAV rajono vardas pakeistas į — "LSB JAV Atlanto Rajonas". JAV 2-sis ir 3-sis rajonas sujungiami į vieną — LSB JAV Vidurio Rajoną, kuris apima sekančius vienetus: Rochesterio v-ją, Clevelando t., Detroito t., Grand Rapids dr-vę, Chicagos "Lituanicos" ir "Baltijos Jūros" tuntus ir Omahos v-ją. LSB Vidurio Rajono vadeiva paskirtas psktn. Ant. Banionis, 8336 Logan St., Detroit 9. Mich.

• Atlanto rajono vadeiva aplinkraščiu Nr. 56 praneša eilę vadovų pakeitimų. Psktn. J. Benešiūnas jo prašymu atleistas nuo Vilkiukų sk. vedėjo pareigų. Šiomis pareigomis paskirtas vyr. skltn. S. Liaukus, 57 Chadwick Ave. Hartford, Conn.

Didelis Namų Pasirinkimas

Geriausi rezultatai perkant ir parduodant namus.

Kreipkitės pas Joną Nasvytį.

IV 6-1600

R.-A. GALL REALTY CO.

421 E. 200 St., Euclid, Ohio (19)

Parduodama maisto prekyba

Proga su mažomis lėšomis įsikurti maisto prekyboj. Skambinti SH 1-6733.

J. CIJUNSKAS

LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

PRANEŠAMA . . .

NATIONWIDE'S

naujas

ŠEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas padengia visą jūsų šeimą . . . net automatiškai kiekvieną naujai prisidėjusį (po 14 amžiaus dienų) NE KIEK NEPADIDĖJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit:

PAULINA MOZURAITIS,
Agentas
SK 1-2183

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1251 Addison Road
Tel. HE 1-6352

Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių įdėjimas.

Parduodami amžini akumuliatoriai.

24 hours towing.

Dienos telef.: HE 1-6352.
Nakties telef.: LI 1-4611.

Clevelande ir APYLINKĖSE

Kaziuko mugė

Šį sekmadienį — kovo 2 d., Neringos skaučių tuntas rengia savo tradicinę **Kaziuko mugę.** Ji atidaroma lietuvių salėje 11 val. prieš piet. Ten bus medauninkai — širdys, sausainiai, saldainiai, lėlės, albumai, margučiai, Vilniaus verbos ir kt. skaučių paruošti rankdarbiai. Tuo pat laiku apatinėje salėje clevelandiečiai galės pasivaišinti lietuviškais valgiais — koldūnais, balandėliais, bulvinėm dešrom ir t.t. Bus ir įvairių saldumynų.

5 val. p. p. vaidinamas scenos vaizdelis — Piršlybos.

Čiurlionio ansamblis

vasario 22 d. buvo išvykęs Chicagon ir ten drauge su solistėmis A. Stempužienė ir J. Krištolaitytė davė koncertą Balfo naudai. Koncertas praėjęs labai sėkmingai, ir jo pelnas būsiąs panaudotas tautiečiams už geležinės uždangos, ypač Sibiro tremtiniams sušelpti.

Dirvos koncertas-balius

įvyks pavasarį, gegužės mėn. 24 d., Slovenian Auditorium salėje.

Visi Dirvos skaitytojai ir bičiuliai iš anksto kviečiami tam koncertui ruoštis.

Artimiausiu laiku apie rengiamą koncertą-balių plačiau pranešime.

Visos Clevelando organizacijos prašomos tą dieną kitų parengimų nerengti ir tuo patalkinti Dirvai.

Remia Punsko lietuvius

Pilėnų skautų tuntas minėdamas Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 40 m. sukaktį, savo aukas šiais metais paskyrė Punsko lietuvių jaunimui.

Tunto sueigos metu aukojo: Vytauto Didžiojo skautų dr-vė 8.50 dol., S. Daukanto skautų vyčių būrelis — 12.25 dol., S. Dariaus jūrų skautų laivas — 6.70 dol., 5 skautininkai per skautininkų ramovę — 23 dol.; gauta iš skautų tėvų ir bičiulių — 19 dol.; viso gauta aukų 67,45 dol.

Tame skaičiuje aukojo **po 10 dolerių** — V. Stankauskas ir V. Kizlaitis; **po 5 dol.** — inž. R. Bajoraitis, G. Juškėnas ir Pr. Karalius; **3 dolerius** — O Jokubaitienė; **po 2 dol.** — inž. St. Matas, Vl. Petukauskas ir Pr. Petraitis; **po 1 dol.** — V. Apanius, A. Andrašiūnas, St. Lazdinis, V. Kamantas, V. Muliolis, V. Pašakarnienė, A. Rukšėnas, O. Žygienė, V. Šenbergas, Dr. M. Vaitėnas ir R. Vizgirdas. Kiti pagal išgales, aukojo mažesnėmis sumomis.

Pilėnų skautų tuntas nupirko kankles ir jas (per Punsko lietuvių kultūros draugiją) pasiuntė Punsko lietuvių jaunimui, kad jos būtų naudojamos pasirodymų metu lietuviškai dainai ir muzikai palaikyti bei garsinti vietos jaunimo ir visuomenės tarpe.

Aukos dar renkamos ir už surinktus pinigus bus nupirkta lietuviškų dainų ir muzikos plokštelių ir taip pat pasiųsta Punsko lietuvių jaunimui.

Savings will always be important to the man who wants to look into the future with a feeling of security and personal independence!

Savers always welcome

FOUNDED 1894 — EVERY BANKING SERVICE — 36 NEIGHBORHOOD OFFICES — The Cleveland Trust Company — THE BANK FOR ALL THE PEOPLE — MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Geri namai

Dviejų šeimų po 6 ir 6 kamb. $17,400.

Trijų šeimų po 5, 5 ir 3 kamb. $21,000.

Vienos šeimos 7 k. $14,800.

Jei norite parduoti savo namą, šauk mus

Stanley Yacas, IV 1-9911
REALM REALTY
736 E. 200 St.

KAS LINK PRISIKĖLIMO IŠ NUMIRUSIŲ

Klausimas: Malonėkite paaiškinti, ar Adomas ir Jieva turės progos prisikelti iš numirusių?

Atsakymas: Nesimato jokios atsakančios priežasties, kodėl atskirti Adomą nuo prisikėlimo iš numirusių, kuris žadamas visiems. Šiandien yra tokių, kurie tiki ir skelbia, kad Adomas neturėsiąs prisikėlimo progos. Bet kurio gi klausysime, Viešpaties ar žmogaus? Pasiklausykite, ką sako Viešpats apie prisikėlimą: "Nesistebėkite, nes ateina valanda, kurioje VISI, kurie yra kapuose, bet ne pragare, išgirs Dievo Sūnaus balsą, ir išeis kurie gera darė, į gyvenimą, kurie gi pikta darė, į teismą". (Jono 5:28, 29). Kam gi bereikia spėti arba manyti, kad Adomas neįskaitomas žodyje VISI? Jei sakytume, kad jis darė pikta, prasižengdamas prieš Dievo įstatymą, tai vistiek, Jėzaus pasakyta, kad iš kapų išeis ir tie, kurie darė pikta.

Kiti Šventojo Rašto tekstai parodo, kad Jėzus mirė už VISUS, atpirko VISUS; atėjo surasti ir išgelbėti pražuvusius. Apaštalas Povilas sako, kad Dievas nori, kad VISI žmonės būtų išganyti ir ateitų į tikrą pažinimą tiesos. Povilas dar sako, kad "kaip Adome visi miršta, taip Kristuje visi bus atgaivinti". Ir čia nėra jokio nurodymo, kad Adomas bus paliktas kapuose ir užmirštas.

WILLIAM SHIMKUS
1077 East Wallings Rd.
Brecksville, Ohio

L.T.A. Sambūrio susirinkimas

Kovo 2 d. 11 val. 30 min., tuoj po pamaldų, Dirvos patalpose šaukiamas L.T.A. Sambūrio susirinkimas. Bus svarstomi labai svarbūs, liečią mūsų skyrių klausimai, todėl visi nariai privalo dalyvauti. Atskiri kvietimai siuntinėjami nebus.

Duodami šeimyniški pietūs

Teirautis po 5 val. vakaro — 8601 Kosciuszko Ave. Teler.: UT 1-6349.

1958 M. KOVO MĖN. 2 D. CLEVELANDE BUS

KAZIUKO MUGĖ

RENGIA CLEVELANDO NERINGOS SKAUČIŲ TUNTAS
MUGĖ ATIDAROMA 11 VAL. PRIEŠ PIET.

Mugėje —

medauninkai-širdys, sausainiai, saldainiai, lėlės, albumai, margučiai, Vilniaus verbos ir kitoki skaučių gaminti rankų darbeliai. Tuo pačiu metu apatinėje salėje bus galima pavalgyti šiltų lietuviškų valgių: (koldūnų, balandėlių, bulvinių dešrų ir kt.). Bus ir įvairių saldumynų.

5 VAL PO PIETŲ BUS SCENOS VAIZDELIS

PIRŠLYBOS

Ateikite visi valgyti ir pažiūrėti ką skautės paruošė.

DĖMESIO!
GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Persiunčia Jūsų sudarytus naujų daiktų siuntinius

į Lietuvą ir visus Rusijos kraštus, apmokant muitą siuntėjui. Gavėjas nieko neturi primokėti.

Galima siųsti iki 44 svarų, jeigu persiunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis nustatytas JAV pašto taisyklių.

Oro paštu galima siųsti iki 22 svarų. Maistą kartu su rūbais siųsti neleidžiama.

Įstaiga yra naujai perorganizuota ir klijentų patogumui naujose patalpose.

Mūsų pareiga kreipti didžiausią dėmesį į siuntėjui prieinamą apkainavimą, gerą patarnavimą ir greitą paketų pristatymą.

Naujose patalpose siuntiniai jau priimami.

Gauta urmo kainomis gerų vilnonių medžiagų ir odos. Šios prekės parduodamos siuntėjams savikaina.

Priėmimo valandos kasdien nuo 9:30 iki 6 val. Trečiadieniais nuo 9:30 iki 8 val. Šeštadieniais nuo 9 iki 3 val.

Adresas: 1313 Addison Rd., kampas Superior ir E. 71st St. Tel. UT 1-0806.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. **Greta Ezella Theatre**
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue **Tel. EN 1-6525**

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street **Tel. EN 1-4551**

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus a būsit patenkinti

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. **EX 1-1143**

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvedęs garsiakalbius. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlės. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksite, visi patogumai Jums.

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

1132 Summit Dr. **Cleveland 24, Ohio**

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina.. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue **ENdicott 1-1763**
936 East 185 Street **KE 1-7779**

DĖMESIO!

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO.

900 LITERARY ROAD, CLEVELAND 13, OHIO

TEL. TOwer 1-1461

Siunčia į Lietuvą ir į Rusiją — drabužiams medžiagą, odas, avalynę, maistą ir kita.

GREITAS IŠSIUNTIMAS IR PRISTATYMAS GARANTUOTAS.

Siuntinių persiuntimo išlaidos, įskaitant ir muitą, apmokamos čia pas mus, vietoje.

Žmonės, gyveną už Clevelando ribų, gali siųsti mums savo siunčiamus daiktus paštu, pridėję daiktų sąrašą ir adresą, kam siuntinys turi būti pasiųstas. O mes, paruošę siuntinį, išsiunčiame jį adresatui.

Pastaba: Idant negaišti miesto krautuvėse renkantis ir perkant tekstilės medžiagas ar odas siuntiniams, siuntėjai gali rasti ir pasirinkti gerų, ypač eilutėms ir apsiaustams tinkamų tekstilės medžiagų ir odų mūsų įstaigoje ir dargi žemesnėmis kainomis negu kur kitur.

Lietuviams — lietuviškas patarnavimas.

Darbo valandos:
Kasdien 9 - 9 val.; šeštadieniais 9 - 7 val.; sekmadieniais užmiesty gyvenantiems 1-5 val.

TURIME JUMS GERŲ NAMŲ,

ypatingai Eddy — St. Clair rajone.

Suinteresuoti namų pirkimu kreipkitės į

Juozą Mikonį,

RAY NAUSNER REALTY

11809 St. Clair Ave. Tel. UL 1-3919

ar namuose MU 1-2154

DIRVA ★★★ THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Bendruomenė ir dalyvavimas jos vadovybės rinkimuose

STEPONAS NASVYTIS

Vasario 14 d. Draugo 38 n-ry atspausdinta Stasio Barzduko paskaita, skaityta Chicagos Apygardos LB apylinkių atstovų suvažiavime. Jis savo mintimis ir išvedžiojimais įdomi ir svarbi visiems lietuviams.

LB Centro V-bos pirmininkas sako:

"Lietuvių Bendruomenės idėja yra didelė ir savo turiniu ir forma.

Juk kas iš tikrųjų gali būti didingesnio už pastangas sujungti visus lietuvius į vieną lietuvišką šeimą tautinio solidarumo ryšiais didiesiems tautiniams ir valstybiniams uždaviniams ir juos vykdyti aktyviu visų dalyvavimu per rinktinius organus.

Šito supratimas ar įsisąmoninimas turi vesti į Lietuvių Bendruomenės eiles kiekvieną, kuriam nuoširdžiai rūpi ne tik tautinis mūsų išsilaikymas svetur, bet ir demokratinės minties bei demokratinių tradicijų skiepijimas. Tai neįmanoma be atitinkamo organizuoto bendruomeninio gyvenimo. Ar tai įmanoma? Ryškinant šį klausimą, tenka jį išplėsti kitų klausimų eile, būtent, ar įmanoma visuotinė bendruomenė, apimanti visus lietuvius? Ar įmanomi viešiems lietuviams bendri tautiniai tikslai ir uždaviniai? Ar įmanoma demokratinė vadovybė, išrenkama slaptuju demokratinių lietuvių metu?

Atsakant neigiamai, reiktų sutikti su mintimi, kad svetur atsidūrusių lietuvių masės iš anksto, be pastangų ir be kovos, nurašomos į tautinius nuostolius: tegul jos išsisklaido, tegul prisitaiko prie sąlygų ir tegul dingsta, kaip kad jau yra mūsų dingę ne dešimtys, bet šimtai tūkstančių.

Atsakant teigiamai reiškia kartu mūsų pasisakyma už savo tautą kaip istorinį bei kultūrinį vienetą, reiškia mūsų tikėjimą savo tautos ateitimi bei išlikimu, reiškia sąmoningas organizuotas visų pastangas taip visuomeniškai bei kultūriškai tvarkytis, kad į tautinio gyvenimo tėkmę būtų įtraukta ko daugiausia lietuvių".

Šios Stasio Barzduko mintys yra vertos didelio dėmesio. Nors jas pareikšti niekad nebūtų vėlu, bet juo labiau svarbu, kad jos pareikštos artėjant LB Tarybos narių rinkimams, kurie įvyksta balandžio mėnesį.

Įdomių minčių St. Barzduko paskaitoje pareikšta ir daugiau, jas visas išcituoti reikštų perspausdinti jo visą paskaitą, o tai užimtų daug vietos.

Turime sutikti su faktu, kad, nežiūrint LB idėjos ir tikslų kilnumo ir svarbumo, ji vystosi išlėto, nes šiai idėjai plėstis yra nemaža kliūčių. Tos kliūtys yra žinomos žmonėms, besisielojantiems LB reikalais. Jos nurodytos ir St. Barzduko paskaitoje:

"Lietuvių masių LB dar neturi, nes ir mūsų inteligentija nemaža dalimi jai abejinga, nerangi ir nepaslanki. Ne vienam net vadovaujančiam mūsų inteligentui Bendruomenė geriausiu atveju tėra tik iliūzija. Turime taip pat nemaža ir tokių, kurie savo galvojimu ir veikimu sustabarėjo. Girdi iš seno turime savo draugijas, jų mums pakanka ir kokios ten naujos Bendruomenės, dar tremtinių atneštos, visiškai mums nebereikia. Išsibarstysime, nutausime, pasensime, išmirsime ir viskas bus baigta. O visuotiniai Bendruomenės rinkimai net kai kuriems dideliems mūsų demokratams tai tik "demokratijos parodija".

Bendruomenės idėjai įgyvendinti reikės daug pastangų ir laiko, ir St. Barzdukas sako:

"Tai turės būti padaryta, nes to reikalauja ypač dvi aplinkybės:

1) jau nėra jokia paslaptis, kokia gresme pakimba ties mūsų jaunimu nutautimo pavojus.

2) dėl tarptautinės politikos vingių Lietuvos išlaisvinimo diena atitolsta. Tad, realiai padėtį vertinant, tik lituanistinio mūsų švietimo ir kultūrinio gyvenimo bei darbo suintensyvinimas bei deramas suorganizavimas tėra viena iš būsimųjų sąlygų savo tėvų išlaikytą Lietuvių Tautos gyvybę perduoti ateities kartoms, kad amžinai gyventume (Liet. Charta). Ir šitai turi būti daroma visuotiniu mastu bei apimtimi. Taigi Lietuvių Bendruomenė stovi prieš didelius uždavinius ir rūpesčius. Ji turi atlikti visa tai, kas jai sunkioje padėty atsidūrusios Lietuvių Tautos ir likimo uždedama: stovėti lietuvybės išlaikymo sargyboje. Laisva ir nepriklausoma Lietuva reikalinga gyviesiems, ne miruoms dvasioms. Tai yra aukščiausiasis įsta ymas, kuriam turi nusilenkti visa kita: mūsų asmeninės ir srovinės ambicijos, mūsų pavydas ir ežiškumas, mūsų tarpusavio santykiuose įsigėjęs dėsnis — "žmogus žmogui vilkas". Iš tikrųjų turėtų būti kalba apie tai net kalbėti".

Mintys, kurias pasakė St. Barzdukas, be abejo, ateina ir kitiems galvojantiems ir grynos sąžinės lietuviams. Bet jis jas gražiai išdėstė ir tvirtai logiškai sujungė. Juk tūkstančiai lietuvių tokių minčių vedami į Lietuvių Bendruomenė jau yra įsijungę.

Tremtiniai, atvykę į šį kraštą, ir pamatę liūdną lietuvybės vaizdą, buvo linkę galvoti, kad dėlei priaugančių kartų nutautėjimo kalti yra tik tėvai, bet, eilę metų pagyvenę vaišingojo Dėdės Samo žemėje, mes įsitikinom, kad tai tiesa tik iš dalies. Nutautėjimo šaknys glūdi aplinkoje ir gyvenimo sąlygose, ir jos tokios stiprios, kad nei lietuviškoji spauda, nei lietuviškos parapijos, nei visos kitos lietuviškos organizacijos nepajėgė ir nepajėgia mūsų priaugančiųjų kartų nutautėjimui atsispirti. Tai visa neapjungia lietuvių į vieną stiprią organizaciją ir neapjungs.

Ar gali čia esančioji lietuviškoji spauda pavesti save vienos organizacijos vadovybei? Ji nors lietuviška, bet įvairiasrovė ir kovojanti savo tarpe už pirmavimą ir įtaką ją skaitančioje visuomenėje.

Lietuviškos parapijos priklauso dvasinei vyriausybei, savo vyskupijos vyskupui. Vyskupas jo žinioje esančias bažnyčias ir parapijas jungia į vieną kūną religiniais tikslais.

Kitos įvairios organizacijos, nors ir lietuviškos, be lietuvybės turi savo specifinius tikslus ir uždavinius, jos turi ir savo organizacines ambicijas.

Ar įmanoma būtų sudaryti tam visam vieną vadovybę nors ir su iškelta lietuviška vėliava? Žinoma, ne! Tai visa lieka ir liks tik atskiri padaliniai ir neapjungti, nors ir turi jie gerų norų išlaikyti lietuvybę šiame krašte, jie yra persilpni tą uždavinį atlikti ir jo neatliko ir neatliks.

Todėl ir gimė Lietuvių Bendruomenės idėja, kurios uždavinys, virtus kūnu apsaugoti lietuvius nuo nutautėjimo už Lietuvos ribų, emigracijoje ilgiems — ilgiems laikams. Ar tai įmanoma? Įmanoma! Tai įtik pareina nuo mūsų susipratimo ir gerų norų. To gi mums lietuviams netrūko praeityje. Juk buvo atkovota nepriklausoma Lietuva. Ją gi atkovojo ne kiti, o mes patys. Nors mes čia esame ne Lietuvoje, o tremtyje ar emigracijoje, tačiau esame toki patys lietuviai. Ir iš mūsų tereikalaujama labai maža, kad prisidėtumėm prie lietuvybės išlaikymo emigracijoje: priklausyti Lietuvių Bendruomenei sumokant jai solidarumo mokesčio vieną kitą dolerį į metus! Mūsų čia daug tūkstančių. Įsijungdami į LB, mes sudarysime didžiulę moralinę ir materialinę jėgą mūsų jaunimui atsispirti prieš nutautėjimą.

Tai visa padarys LB narių išrinkti žmonės, mūsų pritariami ir padedami. Tačiau į LB Tarybą turi ateiti mūsų pastatyti kandidatais ir išrinkti žmonės, kurie galėtų ir sugebėtų pasišventusiai dirbti LB tikslams, kurie dieną ir naktį galvotų apie savo pasiimtas prievoles, o ne per savo kadencijos metus kelis kartus atsilankytų į LB Tarybos posėdžius. Iš tokių Tarybos narių LB maža naudos.

Statydami į LB Tarybą kandidatus ir rinkdami, galvokime, ką statome kandidatais ir ką renkame.

Biblinio Loto istorija mums rodo, kad už vieną gerą žmogų Dievas yra linkęs toleruoti daug blogų žmonių arba, kitaip sakant, vienas sumanus veiklus žmogus organizacijoje atstoja daugelį ar net daugybę paprastų.

LB veiklių žmonių mes jau turime, bet jų dar permaža. Visi išrinkti Tarybos nariai turi būti veiklūs, nes jų renkama nedaug, tik 20!

Visų LB narių pareiga dauginti skaičiumi šią organizaciją ir daryti ją gyvesne ir veiklesne. Taip elgiantis LB rnktiems organams ir nariams, bus pasiektas LB tikslas.

Rinkimai į LB Tarybą įvyks balandžio mėnesį.

NERVINGOS MUSĖS

Brooklyno socialdemokratų susirinkimo dalyvis vasario 20 dienos "Naujienose" rašo:

"Visuomeniški ir politiški neužaugos, demagogija besiverčią, pradėjo šlykščią kampaniją prieš socialdemokratus, mat, K. Michelsonas prieš kelis metus įstojo į LSS Brooklyno kuopą nariu.

"Kaikurioj liet. išeivių spaudoj su K. Michelsono byla prasidėjo kampanija prieš socialdemokratus. Nutarta tas žinias surinkti, kuo žeminamas ir šmeižiamas socialdemokratų vardas ir padaryti, reikalui esant, reikiamas išvadas. Tokiems šmeižikams, žemažiūriams verta prisiminti buvusiąs "lašinių skutimo" bylas, buvusio finansų ministerio Petrulio bylą, prel. kun. Olšausko, "Maisto" b-vės Lapėno ir kitų panašių".

Advokatas K. Michelsonas kaltinamas, kad, pasinaudodamas savo klijentės pasitikėjimu, pasisavino jos viso gyvenimo santaupas — $12,000.— Teismui priklauso spręsti, ar jis kaltas, ar ne, bet visi New Yorko laikraščiai (ne "liet. išeivių") pranešė, jog jis prisipažinęs, kad pinigus pasisavino.

Lietuviškuose laikraščiuose tas dalykas vargu ar iš viso būtų buvęs paminėtas, jeigu ne Brooklyno socialdemokratų pastaruosius dvejus metus trukęs spyrimasis K. Michelsoną būtinai įvesti į N. Y. Lietuvių Tarybą.

Tam užsimojimui pasipriešino A. L. Tautinės Sąjungos atstovai (išskyrus vieną, kuris dėl nesolidarizavimo su ALTS skyrių nusistatymu nebegavo įgaliojimo atstovauti ALTS). Jie priešinosi ne dėl kalbamojo K. Michelsono pasielgimo su klijente, o dėl jo kadai viešai pareikšto nusistatymo už bolševikinę okupaciją Lietuvoj, kol jis to savo nusistatymo deramai neatšaukė. Vietoj atšaukimo, Michelsonas ir kaikurie kiti Brooklyno socialdemokratai iškoliojo ir apšmeižė tautininkus apskritai ir paskirus Brooklyne gyvenančius ALTS narius specialiai.

Dėl to N. Y. Lietuvių Taryboje kilo nesusipratimų, kurie ligi šiol tebėra nebaigti (ALTS toje Taryboje dar neatstovaujama). Kai amerikiečių laikraščiai paskelbė apie adv. K. Michelsono suėmimą ir jam bylos iškėlimą, visas ginčas atsidūrė naujoj šviesoj. K. Michelsonas Brooklyno socialdemokratus tuo būdu įvėlė į nemalonią padėtį. Už tai niekas socialdemokratų nekaltina, tik, suprantama, nurodo, kad jeigu niekas nebūtų pasipriešinęs, tai jie ir Tarybą būtų įtraukę į tą patį nemalonumą.

Išvada turėtų būti aiški: išsivartą košę, jei neskani, verčiau tylomis kaip nors sudoroti, ir nėra ko jąja į šalis taškytis.

* * *

Iš Toronto tose pačiose "Naujienose" pasakoja:

"...CCF kandidatas dr. Ancevičius surinko [pereituose rinkimuose] 4,500, nežiūrint, kad komunistai vedė prieš jį šlykščiausią šmeižtų kampaniją. Būdinga, kad komunistams talkininkavo ir rasteniškos krypties tautininkai, vadovaujami buvusio Vilniaus apskrities viršininko ir tautininkų veikėjo p. Kalendros. Jis tai siuntinėjo girtus provokatorius į CCF rinkiminę būstinę ir atkalbinėjo tautiečius nebalsuoti už Ancevičių, nes jis esąs komunistas. Ir taip komunistai kaltino dr. Ancevičių esant fašistu, o fašistai — esant komunistu. Neveltui sakoma, kad fašizmas ir komunizmas — tai pusbroliai, ir kad jie nesivaržo jokiomis šmeižtų ir melu priemonėmis kovoje prieš demokratinį socializmą.

Reikia laukti, kad šioje rinkiminėje kampanijoje ta kova dar labiau stiprės. ... Nėra abejonės, kad ir p. Kalendra su savo rasteniškos inspiracijos tautininkais draugui Tim Buckui [komunistų kandidatui]. Bet tai tik parodo, kad visiems demokratinio nusistatymo lietuvia reiktu visokiais būdais pareemti mūsų tautietį dr. Ancevičių".

Ir čia brukliniškas aidas skamba. Brooklyne socialistai norėjo Tarybai įpiršti veikėją, apie kurį žinojo, kad jis buvo reikalavęs uždaryti Pabaltijo pasiuntinybes Washingtone — jiems tai atrodė menkas dalykas (kiti dalykai šiaip taip įtikino). Toronte socialistai net į Kanados parlamentą nori įpiršti "kovotoją dėl demokratijos", kovojusį už tą demokratiją po Pilsudskio ir paskui po Hitlerio sparnais... Brooklyne tokiems piršliams pasipriešinusieji tautininkai buvo išvadinti šmeižikais ir net skerdikais (paskui kaltinami, kad jie socialistus šmeižią!), Toronte tautininkai skelbiami esą... komunistams talkininkauja fašistai!

Musės paprastai tampa nervingos rudenį. Kodėl šios musės jau vasario mėnesį ta rudenine liga susirgo?

* * *

Tarp ko kita: jeigu dr. Ancevičiui reikia propagandinės paramos, tai jo rinkiminis štabas teatkreipia dėmesį į vasario 20 dienos "Tėviškės Žiburių" 3 puslapį, Al. Gimanto straipsnį, kur autorius siūlo savo patarnavimus "kiekvienam kandidatui lietuviui, nežiūrint kokios grupės ar srovės jis būtų, nežiūrint kokie laikraščiai ar asmenys jį remtų, kad tik jis būtų susipratęs lietuvis".

Turbūt štabui nebus didelio vargo įtikinti Al. Gimantą, kad Frank Ancevich yra susipratęs lietuvis, nes jis gi puikiai lietuviškai (ir prolietuviškai, antikomunistiškai!) kalba bei rašo, nors savo iškabą ir varšuviniais dažais nudažė.

Bet ne visiems to pakanka. Advokatas Michelsonas Brooklyne irgi susipratęs lietuvis; ne tik jis pats, bet ir jo maži vaikai, sako, gražiai lietuviškai kalba. O ne visos žuvys į tą slieką kibo... Nepykite, jei ir Toronte yra tokių "kytrų žuvų".

Mintis turėti lietuvį Kanados ar Jungtiniu Valstybių parlamentuose labai viliojanti. Bet negi mes jau iš karto turim nusileisti į senos panos filosofiją, anot kurios — "tegu sau bus šleivas, ar kuprotas, — jeigu tik su kelnėm, tai ir tekėsiu!"...

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

CHARLES P. MASTERSON

CANDIDATE FOR

COUNTY AUDITOR

Pasiruošęs ir turi patyrimą būti geru Auditorium

REPUBLICAN PRIMARY MAY 6, 1958

Tuo pačiu laiku, kai J. J. Bačiūnas šventė 50 metų lietuviškos spaudos darbo sukaktį, tokią pat sukaktį atšventė ir dar du JAV lietuviai, spaudos darbo talkininkai — p. Katkevičienė iš Chicagos ir J. Šliburis iš Baltimorės.

LIETUVOS KRONIKA

(1918. II. 16 — 1940. VI. 15)

Copyright by National Lithuanian Society of America, Inc.

Sudarė A. GERUTIS

1921 METAI

Lapkritis

4. Lietuvos vėliava plaukiojąs laivas "Jūratė" audros metu išmestas į krantą ties Helsinkiu, Suomijoje.

11. Steigiamasis Seimas priėmė rezoliuciją, reikalaudamas priskirti Klaipėdos kraštą prie Lietuvos. Ta rezoliucija Klaipėdos kraštui žadama suteikti autonomiją.

11. Gen. Želigovskis paskyrė Panevėžio dvarininką Aleksandrą Meištavičių Vilniaus "provizorinės vyriausybės" pirmininku.

18. Kaune atidarytas pirmasis Lietuvos gailestingųjų seserų suvažiavimas.

19. Pradėjo eiti pareigas pirmas Amerikos Jungtinių Valstybių konsulas Kaune Mr. Clement S. Edwards.

25. Padarytas pasikėsinimas prieš inž. E. Galvanauską. Prie jo buto padėtoji bomba jį sužeidė.

28. Vilniaus policija atvežė į širvintus ligi tol arešte laikytąjį adv. St. Šilingą ir perdavė Lietuvos organams.

30. Gen. Želigovskis paskelbė dekretą, pagal kurį 1922. I. 8 Vilniaus krašte renkamas seimas.

30. Gen. Želigovskis savo įpėdiniu okupuotame Vilniaus krašte paskyrė A. Meištavičių.

(—) Kauno miesto burmistru išrinktas J. Vileišis.

Gruodis

1. A. Meištavičius, perėmęs valdžią iš gen. Želigovskio, išleido į Vilniaus krašto gyventojus manifestą.

2. Ministrų Kabinetas, apsvarstęs Hymanso projektą, rado jį nepriimtiną.

7. Mirė rašytoja Julija Žemaitė-Žymantienė, (gimė 1845. V. 31 Žemaičiuose, Bukantiškės dvare).

14. Laikinai ėjęs užsienio reikalų ministro pareigas P. Klimas raštu užprotestavo Tautų Sąjungos taryboje prieš ruošiamą Vilniaus krašte plebiscita — rinkimus į "seimą".

15. Taline prasidėjo Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Suomijos ekonominė konferencija. Lietuvai atstovavo užsienio reikalų viceministras P. Klimas ir V. Jurgutis.

15. St. Seimo delegacija su II vicepirmininku kan. J. Staugaičiu priešakyje išvyko į Suomiją užmegsti ryšių su suomių parlamentarais.

16. Rygoje įvyko Pabaltijo valstybių ir Sov. Rusijos sanitarinė konferencija.

17. Steigiamajame Seime ministras pirmininkas Dr. K. Grinius skaitė deklaraciją Vilniaus klausimu: 1) protestuojama prieš vienpusiškus Vilniaus "seimo" rinkimus; jei jie įvyktų, nebūtų Lietuvos pripažinti; 2) pareiškiama, kad Vilniaus kraštas, sujungtas su Lietuva, turės vietinę ir kultūrinę tautinių mažumų autonomiją; 3) pareiškiama, jog nuo Vilniaus neatsisakoma. Seimas visais balsais pritarė tai deklaracijai.

17. Vilniaus Lietuviu Laikinis Komitetas pranešė lenkų vyriausybei, kad lietuviai nedalyvaus Vilniaus "seimo" rinkimuose.

17. Jonavoje mirė kalbininkas Jeronimas Ralys (gimė 1876 m. Viduklės v.).

20. Dr. Juozas Purickis, jam pačiam prašant, atleistas iš užsienio reikalų ministro pareigų.

23. Išklauses užsienio reikalų viceministro P. Klimo kalbos, St. Seimas visais balsais atmetė Hymanso projektą.

24. Nota Tautų Sąjungos tarybos pirmininkui Lietuvos vyriausybė atmetė Hymanso projektą.

(1921 m. pabaiga. Artimiausiu laiku pradėsime spausdinti 1922 metų kronika)

DĖKOJAME DIRVOS RĖMĖJAMS

Dirvai paremti skaitytojai atsiuntė šias aukas:

Bimbiris Als., Los Anyeles	$2.00
Ramanauskas Vl. Dr., Cleveland	2.00
Jakimavičius V., Brockton	2.00
Nemickas R., Highland	2.00
Šešplaukis I., Los Angeles	2.00
Lesčinskas J., Detroit	2.00
Abramikas V., Chicago	2.00
Ramonas A. Dr., Chicago	1.00
Juškus Alb., Chicago	2.00
Margevičius J., Cleveland	1.00
Jokubaitis V., Cleveland	2.00
Svilas B., Detroit	2.00
Krakauskas Alf., Chicago	2.00
Petravičius A., Toronto	2.00
Matusevičius A., Kenosha	2.00
Griauzdė A., Nashua	2.00
Brazauskas J., Cleveland	2.00
Ramonas K., Chicago	2.00
Jurgėla A., Brooklyn	2.00
Aglinskas V., Toronto	2.00
Petraitis V., Toronto	2.00
Matulevičius J., Worcester	2.00
Dzidolika J., Millbury	2.00
Šošė A., Chicago	2.00
Pilkauskas J. Mrs. Hamilton	2.00
Simonaitis B., Cicero	2.00
Patalauskas A., Detroit	2.00
Kalendra K., Toronto	2.00
Germanas K., St. Charles	2.00
Morkūnas V., Cleveland	1.00
Penikas J., Elmhurst	2.00
Budreika P., Toronto	2.00
Dautartas L., Cleveland	2.00
Skrabulytė E., Cleveland	1.00
Machulis Pr., Brooklyn	2.00
Krosniūnas S., Chicago	2.00
Puskepalaitienė L., Detroit	5.00
Šadeika Č., Detroit	2.00
Smulkaitis J. Chicago	2.00
Rekašius J., Detroit	2.00
Balceris Ed., Chicago	2.00
Sumakaris A., Cleveland	2.00
Rukšėnas A., Cleveland	2.00
Gasparaitis K., Cleveland	7.00

Aukotojams tariame nuoširdų ačiū.

Patarkite kaimynui prenumeruoti DIRVĄ!